

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΙΜΩΝ
ΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΡΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

Κατσουλάκη Μαρία
Α.Μ. 9244

Κουγκρά Νικολίνα
Α.Μ.9220

Επιβλέπων: Δημοτικάλης Ιωάννης
Επίκουρος καθηγητής

Ηράκλειο, 2016

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	8
1.1 Εισαγωγή στα κηπευτικά δημοπρατήρια Κρήτης.....	8
1.2 Ορισμός : Τι είναι δημοπρατήριο	9
1.3 Ανάλυση κατηγοριών-ειδών δημοπρατηρίων.....	12
1.4 Σκοπός-λειτουργία των δημοπρατηρίων.....	13
1.5 Δημοπρατήρια κηπευτικών στην Ελλάδα.....	16
1.6 Δημοπρατήρια κηπευτικών στην περιφέρεια Κρήτης.....	18
1.6.1 Δημοπρατήριο Τυμπακίου	18
1.6.2 Δημοπρατήριο Μεσσαράς	19
1.6.3 Δημοπρατήριο Ανατολή.....	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	23
2.1 Οικονομική σημασία του κλάδου κηπευτικών - Εισαγωγές - Εξαγωγές.....	23
2.2 Επιλογή και Ανάλυση Ορισμένων Κηπευτικών Ευρείας κατανάλωσης	39
2.2.1. Αγγούρι.....	39
2.2.2. Ντομάτα.....	47
2.2.3. Πατάτα.....	55
2.3 Ανάλυση Τιμών με στατιστικά στοιχεία-διαγραμματική απεικόνιση κηπευτικών, σύγκριση τιμών-κατανάλωσης τα τρία τελευταία χρόνια προ κρίσης	60
2.3.1. Αγγούρι.....	61
2.3.2. Ντομάτα.....	62
2.3.3. Πατάτα.....	64
2.4 Ανάλυση Τιμών με στατιστικά στοιχεία-διαγραμματική απεικόνιση κηπευτικών, σύγκριση τιμών-κατανάλωσης τα τρία τελευταία χρόνια.....	65
2.4.1. Αγγούρι.....	65
2.4.2. Ντομάτα.....	66
2.4.3. Πατάτα.....	67
2.5 Έλεγχος Εποχικότητας Τιμών	68

2.5.1. Ντομάτα.....	68
2.5.2. Πατάτα.....	71
2.6. Σύγκριση-συμπέρασμα-αποτέλεσμα.....	72
2.6.1. Αγγούρι.....	73
2.6.2. Ντομάτα.....	74
2.6.3. Πατάτα.....	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ.....	76
3.1 Χρονοσειρές Τιμών Κηπευτικών Δημοπρατηρίων.....	76
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	84
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	86

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Λέξεις κλειδιά: 1) Κηπευτικά, 2) Δημοπρατήρια, 3) Κρήτη, 4) Στατιστική

Η παρακάτω εργασία έχει σκοπό την ανάλυση των τιμών με στατιστικές μεθόδους. Όσον αφορά συγκεκριμένα δημοπρατήρια που βρίσκονται σε διάφορες περιοχές της Κρήτης. Όπου γίνεται η καλλιέργεια κηπευτικών ευρείας κατανάλωσης. Στόχος της εργασίας αυτής είναι να συγκριθούν οι μεταβολές των τιμών συγκεκριμένων οπωροκηπευτικών που καταναλώνονται όπως, ντομάτα, αγγούρι, πατάτα. Να γίνει αποτύπωση με διαγραμματικές μεθόδους (πίνακες και γραφήματα). Οι μεταβολές των τιμών έχουν αναλυθεί από αυτούσια στοιχεία που έχουν παρθεί από τα δημοπρατήρια. Τέλος θα εξεταστούν οι ραγδαίες μεταβολές των τιμών. Που οι μεταβολές αυτές εξαρτώνται από την προσφορά και ζήτηση, από τους διάφορους εξωτερικούς παράγοντες, που συμβάλουν στην απότομη μεταβολή των τιμών.

ABSTRACT

Key Words 1)Fruit-Vegetable, 2) Auction , 3) Crete, 4) Statistics

The project below aims to analyze the statistic methods of prices as for as certain auctions are concerned that are located in different areas of Crete , where the cultivation of widely consumed vegetables is done. The purpose of this task is to compare the changes of prices in certain vegetables that are consumed such as tomatoes, cucumbers, potatoes. Also we should represent diagrams of methods (charts and graphics). The changes of the prices have been analyzed from authentic facts that have been taken from the auctions . Finally the crucial changes of prices which will be examined depend on the offer and demand as well as different external factors and they contribute to the sudden change of prices.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να πραγματοποιήσει στατιστική ανάλυση των τιμών των κηπευτικών έτσι όπως αυτές διαμορφώνονται στα κηπευτικά δημοπρατήρια Κρήτης. Ο θεσμός των δημοπρατηρίων στον γεωργικό τομέα είναι σχετικά νέος καθώς μόλις το 2011 δημοσιεύτηκε το θεσμικό πλαίσιο για την λειτουργία των κηπευτικών δημοπρατηρίων στην Ελλάδα. Κρίνεται λοιπόν απαραίτητη η αναφορά στα κηπευτικά δημοπρατήρια και σε θεωρητικό επίπεδο. Για την καλύτερη παρουσίαση του θέματος, η παρούσα εργασία δομήθηκε σε συνολικά τρία κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο αποτελεί το θεωρητικό μέρος της εργασίας καθώς σε αυτό παρουσιάζονται βασικά στοιχεία που έχουν να κάνουν με τα κηπευτικά δημοπρατήρια, εστιάζοντας πάντα στην περιοχή της Κρήτης. Τα δημοπρατήρια ρυθμίζονται με βάση τον νόμο 4015/ΦΕΚ 210/Α/21.9.2011, του οποίου τα βασικά στοιχεία θα παρουσιάσουμε στο κεφάλαιο αυτό. Επιπλέον και αφού παραθέσουμε τον ορισμό τους και τα βασικά χαρακτηριστικά τους, θα κάνουμε μια σύντομη αναφορά στα δημοπρατήρια της Ελλάδας και κατόπιν θα αναφερθούμε αναλυτικά στα κηπευτικά δημοπρατήρια Κρήτης και την λειτουργία τους.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, με το οποίο στην ουσία περνάμε στο πρακτικό μέρος της εργασίας, θα αναφερθούμε στον κλάδο των κηπευτικών στην Ελλάδα και μέσα από τα απαραίτητα οικονομικά και στατιστικά στοιχεία θα αναδείξουμε την οικονομική του σημασία. Στην συνέχεια θα επιλέξουμε κάποια βασικά κηπευτικά τα οποία είναι ευρείας κατανάλωσης (π.χ. ντομάτα ή αγγούρι) και θα τα αναλύσουμε κάνοντας χρήση στατιστικών στοιχείων, με σκοπό να δούμε την διαμόρφωση των τιμών τους τα τελευταία χρόνια. Η εν λόγω ανάλυση θα αναδείξει την πορεία των τιμών τους για τα έτη μελέτης, ούτως ώστε να μπορέσουμε στην συνέχεια να κάνουμε τις απαραίτητες συγκρίσεις και να δούμε πως τα στοιχεία αυτά έχουν μεταβληθεί κατά την διάρκεια της οικονομικής ύφεσης στην Ελλάδα. Επίσης θα γίνει η απαραίτητη ανάλυση ώστε να διαπιστωθεί αν υπάρχει εποχικότητα στην διαμόρφωση των τιμών των κηπευτικών αυτών.

Στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο, βάσει στοιχείων που θα αντληθούν από τα ηλεκτρονικά δημοπρατήρια της Κρήτης για συγκεκριμένα επίσης κηπευτικά, θα δούμε τον τρόπο με τον οποίο τα δημοπρατήρια λειτουργούν και θα επικεντρωθούμε στις βασικές διαδικασίες που ακολουθούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Εισαγωγή στα κηπευτικά δημοπρατήρια Κρήτης

Η περιφερειακή οικονομία εξειδικεύεται σε οικονομικές δραστηριότητες που συνδέονται με την αγροτική οικονομία, οι οποίες συγκεντρώνουν το 49% της απασχόλησης μεταξύ των 20 κλάδων στους οποίους εξειδικεύεται η Κρήτη. Στον αγροτικό τομέα τα κηπευτικά με υψηλό δείκτη εξειδίκευσης καταλαμβάνουν την (9η θέση) μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών ενώ ακολουθούν η μικτή γεωργία (12η θέση) και οι κτηνιατρικές δραστηριότητες (16η θέση). Όσον αφορά την τομεακή διάρθρωση της παραγωγής στην περιφέρεια Κρήτης, στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας υπάρχει έντονη εξειδίκευση κυρίως στην παραγωγή ελαιόλαδου, ντομάτας, εσπεριδοειδών, σταφυλιού καθώς και στην καλλιέργεια πατάτας και σιταριού. Επίσης εντοπίζονται προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας τα οποία είναι κυρίως η ελιά και το ελαιόλαδο, το οινοποιήσιμο αμπέλι και διάφορα εσπεριδοειδή (Περιφέρεια Κρήτης, 2013).

Ο πρωτογενής τομέας παίζει σημαντικό ρόλο για την Περιφέρεια Κρήτης από το μέσο όρο για την Ελλάδα, τόσο σύμφωνα με την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (ΑΠΑ) όσο και σύμφωνα με την απασχόληση. Η αγροτική παραγωγή είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων, ενώ παρουσιάζει και πολλές δυνατότητες επέκτασης στις αναδυόμενες αγορές. Σημαντική είναι και η παρουσία στον αγροτικό τομέα των γεωργικών συνεταιρισμών. Τα κηπευτικά καλύπτουν μόλις το 3% της συνολικής καλλιεργούμενης έκτασης αλλά και στην Κρήτη συγκεντρώνεται περίπου το 50% των θερμοκηπίων της χώρας (Περιφέρεια Κρήτης, 2013). Στο πλαίσιο αυτό παρατηρούμε ότι στην περιοχή έχουν δημιουργηθεί αρκετά κηπευτικά δημοπρατήρια τα τελευταία χρόνια, με τα οποία θα ασχοληθούμε ιδιαίτερα στην παρούσα εργασία.

1.2 Ορισμός : Τι είναι δημοπρατήριο

Στην παράγραφο αυτή θα αποδώσουμε τον ορισμό των δημοπρατηρίων έτσι όπως αυτός αποδίδεται από τον νόμο 4015/ΦΕΚ 210/Α/21.9.2011. Σύμφωνα με το άρθρο 1, λοιπόν του νόμου αυτού «Δημοπρατήριο είναι μια συμβατικά ή ψηφιακά οργανωμένη αγορά αγροτικών προϊόντων, στο πλαίσιο της οποίας οι παραγωγοί προσφέρουν τα προϊόντα αυτά σε ενδιαφερόμενους αγοραστές με ελεύθερα διαπραγματεύσιμες τιμές, ενώ η διαπραγμάτευση, η διαμόρφωση της τελικής τιμής ανά προϊόν, οι σχετικές πωλήσεις και οι πληρωμές λαμβάνουν χώρα εντός και διά του Δημοπρατηρίου».

Η λειτουργία των δημοπρατηρίων βασίζεται στον θεσμό της δημοπρασίας. Δημοπρασία είναι η διαδικασία πώλησης και αγοράς προϊόντων ή υπηρεσιών υπό ορισμένους κανόνες. Στην κλασική μορφή δημοπρασίας το προσφερόμενο προϊόν ή υπηρεσία προσφέρεται έναντι μιας αρχικής τιμής. Στην συνέχεια οι πλειοδότες, δηλαδή οι ενδιαφερόμενοι και υποψήφιοι αγοραστές, «χτυπούν» με μεγαλύτερες τιμές έτσι ώστε να αποκτήσουν το προϊόν. Το προϊόν ή υπηρεσία τελικά πωλείται στον υψηλότερο πλειοδότη.

Δημοπράτης είναι το άτομο ή η εταιρία που έχει στην κατοχή του το προϊόν/υπηρεσία και είναι διατεθειμένος να το πουλήσει μέσω της διαδικασίας της δημοπρασίας. Για να ολοκληρωθεί μια δημοπρασία πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον δύο πλειοδότες οι οποίοι θα αυξάνουν συνήθως με μικρά «χτυπήματα» την τιμή του προϊόντος. Η δημοπρασία σταματά όταν μείνει ένας τελικός πλειοδότης και αποκτά το προϊόν έναντι της τελικής τιμής που κατέθεσε.

Οι δημοπρασίες είναι εμπορικές διαδικασίες στις οποίες οι συμμετέχοντες αλληλεπιδρούν και συνδιαλλάσσονται με ειδικούς εμπορικούς ρόλους. Σε πολλές περιπτώσεις ο παροχέας μιας ηλεκτρονικής δημοπρασίας αποτελεί έναν νέο ενδιάμεσο. Μία ηλεκτρονική δημοπρασία μπορεί να λειτουργήσει ως μία ηλεκτρονική αγορά με το παραδοσιακό μοντέλο «ένας προς πολλούς» αλλά και με το μοντέλο «πολλοί προς έναν» οπότε σε αυτήν την περίπτωση ονομάζεται αντίστροφη δημοπρασία. Υπάρχουν πολλοί τύποι ηλεκτρονικών δημοπρασιών οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν σαν μηχανισμοί εμπορικής συνένωσης, σαν

κοινωνικοί μηχανισμοί προσδιορισμού των τιμών, σαν αποτελεσματικοί μηχανισμοί εύρεσης εμπορικών εταίρων και σαν μηχανισμοί μεταφορών και μετακίνησης προϊόντων. Οι ηλεκτρονικές δημοπρασίες έχουν κερδίσει την προσοχή πολλών τα τελευταία χρόνια, κυρίως στο χώρο του εμπορίου.

Τα δημοπρατήρια κηπευτικών, φρούτων και λαχανικών και γενικά αγροτικών προϊόντων έχουν ως κύρια δραστηριότητα τους τη διαχείριση της αγοράς υπό συνθήκες διαφάνειας. Η διαχείριση αγοράς προσθέτει ανταγωνιστικές συνθήκες έτσι ώστε το σύστημα τιμών να είναι ανταγωνιστικό. Φυσικά η υπ' αριθμόν ένα προϋπόθεση γι' αυτήν τη λειτουργία είναι ο έντονος ανταγωνισμός και η μη ύπαρξη μονοπωλιακών θέσεων. Έχει αποδειχθεί πολλές φορές ότι η συσσώρευση των προμηθειών προκαλεί συσσώρευση της ζήτησης. Γι' αυτό τα δημοπρατήρια αποτελούν ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας λόγω του μεγάλου όγκου των δραστηριοτήτων τους.

Η δημιουργία δημοπρατηρίων αγροτικών προϊόντων αποτελεί μία καλή επένδυση που θα μπορούσε να συμβάλλει στην ανάπτυξη. Ο αγροτικός τομέας, που αποτελεί μία από τις κινητήριες δυνάμεις της οικονομίας μας θα ενδυναμωθεί και θα αναπτυχθεί περαιτέρω.

Σημαντικό είναι επίσης στο σημείο αυτό να πούμε δύο λόγια και για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς. Ο συνεταιρισμός είναι οικονομική επιχείρηση με μεταβλητό κεφάλαιο και αριθμό μελών – χρηστών, που ανήκει στα μέλη-χρήστες του, διοικείται δημοκρατικά από αυτά και διανέμει το οικονομικό αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων του στα μέλη- χρήστες με βάση τη συμβολή του καθενός στο σχηματισμό του. Ο ορισμός αυτός περιλαμβάνει όλα τα βασικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν μία οικονομική επιχείρηση ως αυθεντικό συνεταιρισμό (Καρακώστας, 2000).

Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί στην Ελλάδα διακρίνονται σε πρωτοβάθμιους που ιδρύονται και λειτουργούν στο χωριό ή στις αγροτικές συνοικίες των επαρχιακών πόλεων και σε δευτεροβάθμιους, όπως οι Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών που ιδρύονται και λειτουργούν σε κάθε αγροτική περιφέρεια. Εκτός από αυτούς τους βασικούς βαθμούς οργάνωσης υπάρχουν και οι κεντρικές συνεταιριστικές

οργανώσεις, οι οποίες δεν διακρίνονται για την ομοιομορφία τους και η ΠΑΣΕΓΕΣ ως ανώτατη συνεταιριστική οργάνωση (N 2810/2000) (Κυριάκου & Τσουραμάνης, 2004).

Το νομικό πλαίσιο σχετικά με τη συλλογική οργάνωση των παραγωγών σήμερα εν έτη 2014 ρυθμίζεται πλέον κυρίως από το Ν. 4015/2011 («Θεσμικό πλαίσιο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, τις συλλογικές οργανώσεις και την επιχειρηματικότητα του αγροτικού κόσμου - Οργάνωση της εποπτείας του Κράτους», ΦΕΚ Α' 210/21-9-2011), ο οποίος προβλέπει τρία είδη Συλλογικών Αγροτικών Οργανώσεων (ΣΑΟ): (α) τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, (β) τις Ομάδες Παραγωγών, και (γ) τις Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΠΑΣΕΓΕΣ, 2013).

Στον πίνακα που ακολουθεί μπορούμε να δούμε την καταγραφή των αγροτικών συνεταιρισμών στην Ελλάδα, για το 2012, καθώς δεν υπάρχουν δημοσιευμένα πιο πρόσφατα στοιχεία.

Πίνακας 1.1: Αριθμός Συνεταιρισμών, 2012

Γεωγραφικό διαμέρισμα	Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών	Αγροτικοί συνεταιρισμοί	Αγρότες – μέλη
Στερεά Ελλάδα και Εύβοια	16	862	124.572
Πελοπόννησος	18	988	101.533
Νησιά Ιονίου	4	227	20.811
Ηπειρος	6	486	52.230
Θεσσαλία	10	703	84.053
Μακεδονία	27	1.749	160.714

Θράκη	5	350	30.363
Νησιά Αιγαίου	11	304	47.406
Κρήτη	15	707	92.032
Συνολικά	112	6.376	713.714

Πηγή: ΠΑΣΕΓΕΣ (Ιούλιος, 2013), Πρόσφατες Εξελίξεις στην Αγροτική Οικονομία της Ελλάδας

1.3 Ανάλυση κατηγοριών-ειδών δημοπρατηρίων

Στην συνέχεια στο άρθρο 11, η νομοθεσία εστιάζει ακόμα περισσότερο στα δημοπρατήρια αγροτικών προϊόντων αναφέροντας τον τρόπο με το οποίο οργανώνονται και λειτουργούν. Τα δημοπρατήρια αγροτικών προϊόντων οργανώνονται και διοικούνται ως ανώνυμες εταιρείες, στο μετοχικό κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν οι Συλλογικές Αγροτικές Οργανώσεις, οι κατά τόπον αρμόδιες Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις και Ο.Τ.Α., ιδιώτες, καθώς και το Δημόσιο, εκπροσωπούμενο από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Στις ανώνυμες εταιρείες δημοπρατηρίων μετέχουν επίσης επιμελητήρια και ενδιαφερόμενοι ιδιώτες. Οι φορείς της Περιφερειακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης και οι ΣΑΟ (Συλλογικές Αγροτικές Οργανώσεις) πρέπει να ελέγχουν τουλάχιστον το 51% του μετοχικού τους κεφαλαίου (ΝΟΜΟΣ 4015/ΦΕΚ 210/Α/21.9.2011). Οι ιδιώτες παραγωγοί και οι συνεταιρισμοί μπορεί να διαθέτουν τα προϊόντα τους δια των δημοπρατηρίων. Οι διαθέτες μπορεί να υπογράψουν πολυετή συμβόλαια διάθεσης της παραγωγής τους με το δημοπρατήριο με όρους και εγγυήσεις που συμφωνούνται ή το τελευταίο έχει ορίσει από πριν. Τα δημοπρατήρια διαθέτουν τα αγροτικά προϊόντα που διακινούνται μέσω αυτών, εφόσον έχει προηγηθεί διαλογή και τυποποίηση των προϊόντων αυτών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχουν αρκετές μορφές δημοπρατήσης οι οποίες διαφέρουν από τη βασική μορφή. Η ποικιλότητα οφείλεται στους χρονικούς περιορισμούς, στις ελάχιστες ή στις μέγιστες τιμές με τις οποίες ο αγοραστής πρέπει να κάνει την προσφορά του και στους ειδικούς κανόνες που καθορίζουν την τιμή που θα κατοχυρωθεί ως η τιμή πώλησης των προϊόντων.

Οι συμμετέχοντες (υποψήφιοι αγοραστής), μπορεί είτε να γνωρίζονται είτε όχι. Επιπλέον, υπάρχει η δυνατότητα να συμμετέχουν στη διαδικασία προσωπικά ή εξ' αποστάσεως μέσω της χρησιμοποίησης της σύγχρονης τεχνολογίας (internet). Οι πωλητές των προϊόντων πληρώνουν στο δημοπρατήριο ή στην επιτροπή των δημοπρατών ένα ποσοστό επί του ύψους των πωλήσεων που επιτυγχάνουν.

1.4 Σκοπός-λειτουργία των δημοπρατηρίων

Στα δημοπρατήρια προσέρχονται πωλητές αγροτικών προϊόντων που κατέχουν την προβλεπόμενη κάθε φορά άδεια πώλησης, καθώς και έμποροι, οι οποίοι έχουν προηγουμένως εγγραφεί στο Μητρώο Εμπόρων Αγροτικών Προϊόντων, εφοδίων και εισροών, σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4 του ν. 3955/2011 (Α' 89). Η εκκαθάριση των διενεργούμενων από τα δημοπρατήρια εμπορικών πράξεων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η εξόφληση των παραγωγών των αγροτικών προϊόντων, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες από τη διάθεση των προϊόντων αυτών μέσω των δημοπρατηρίων. Η παραβίαση της προθεσμίας εξόφλησης των παραγωγών επιφέρει τις διοικητικές κυρώσεις και φορολογικές συνέπειες του άρθρου 6 του ν. 3955/2011.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μπορεί να αποφασίζεται η ίδρυση δημοπρατηρίων, όχι περισσότερων από δύο σε κάθε Περιφέρεια. Με την ίδια απόφαση ορίζεται η αρχική σύνθεση του μετοχικού κεφαλαίου και οι διατάξεις του καταστατικού τους.

Τα δημοπρατήρια εποπτεύονται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η εποπτεία αφορά στην τήρηση των διατάξεων του καταστατικού του κάθε δημοπρατηρίου, με σκοπό τη σταθερότητα των τιμών των αγροτικών προϊόντων, τη διαφάνεια και την ασφάλεια των σχετικών συναλλαγών και ιδίως την προστασία του αγροτικού εισοδήματος. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται θέματα σχετικά με την άσκηση της εποπτείας αυτής (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, 2011).

Η δημιουργία των δημοπρατηρίων στοχεύει μέσα σε ένα περιβάλλον διαφανούς και υγιούς εμπορικού ανταγωνισμού και εφαρμόζοντας σύγχρονες υπηρεσίες και πρακτικές, να διασφαλίζει την οργάνωση και καθετοποίηση της παραγωγής που θα δώσει προστιθέμενη αξία στα αγροτικά προϊόντα, τον έλεγχο, τη διατήρηση της ποιότητας και την προώθηση των προϊόντων, την αύξηση του αγροτικού εισοδήματος και κατ' επέκταση της απασχόλησης στον αγροτικό τομέα, τον εφοδιασμό της αγοράς με φθηνά και ποιοτικά αγροτικά προϊόντα για την ικανοποίηση του καταναλωτή.

Επιπλέον θα συμβάλλει στην αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών για την ποιότητα των προϊόντων και τις τιμές που πληρώνουν για αυτά, στην αποφυγή της «μαύρης» διακίνησης προϊόντων (χωρίς τιμολόγια), των εικονικών τιμολογίων, όπως επίσης και των ελληνοποιήσεων αγροτικών προϊόντων, στον περιορισμό του τεράστιου αριθμού των 3.000 εμπορικών επιχειρήσεων που ασχολούνται στη χώρα μας με την διακίνηση των αγροτικών προϊόντων και κερδοσκοπούν σε βάρος του παραγωγού, του καταναλωτή και του Κράτους.

Παράλληλα με την υιοθέτηση τους δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας στον αγροδιατροφικό τομέα δίνοντας τη δυνατότητα απασχόλησης στο έμπυχο επιστημονικό και εργατικό δυναμικό της περιοχής και θα συμβάλει στον έλεγχο και την εποπτεία του συνόλου της διαδικασίας από την παραγωγή στην κατανάλωση και τη μείωση της φοροδιαφυγής. Η αύξηση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα σε συνδυασμό με τη μείωση της απασχόλησης στους λοιπούς κλάδους, έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση της συμμετοχής του πρωτογενή τομέα στην συνολική

απασχόληση στην Περιφέρεια Κρήτης (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, 2011).

Συνοπτικά οι λειτουργίες του δημοπρατηρίου είναι :

- 1) Συγκέντρωση των αγροτικών προϊόντων
- 2) Συμβατική και εξειδικευμένη αποθήκευση και συντήρηση των προϊόντων
- 3) Διαλογή, τυποποίηση και συσκευασία των προϊόντων
- 4) Διαπραγμάτευση μέσω Δημοπρατηρίου
- 5) Οργάνωση και συγκρότηση των φορτίων
- 6) Ομαδοποίηση προϊόντων από διαφορετικές προελεύσεις προς κοινούς προορισμούς
- 7) Συμβουλευτική υποστήριξη των παραγωγών

Τα δημοπρατήρια :

- 1) Συμβάλλουν στη διάθεση των προϊόντων στην καλύτερη τιμή.
- 2) Προϋποθέτουν οργάνωση και συγκέντρωση της προσφοράς
- 3) Συνέργειες των παραγωγικών φορέων.
- 4) Διοικητική υποστήριξη και συνοδευτικές υποδομές για τη συγκέντρωση, διακίνηση και έλεγχο των προϊόντων.
- 5) Λειτουργούν κατά κανόνα για τα νωπά οπωροκηπευτικά.
- 6) Περιλαμβάνουν αποθηκευτικούς χώρους, οργανωμένους ψυκτικούς θαλάμους.
- 7) Λειτουργούν ως ένα χρηματιστήριο προϊόντων

Η ίδρυση δημοπρατηρίου:

- 1) Κατοχυρώνει τα δικαιώματα του αγρότη ως διαχειριστή της παραγωγής του
- 2) Διασφαλίζει την ανάπτυξη του αγροτοβιομηχανικού τομέα
- 3) Προϋποθέτει πλήρη γνώση των κανόνων λειτουργίας της αγοράς
- 4) Αναπτύσσει την αξιοπιστία του αγοραστή και την επαγγελματική κατάρτιση του παραγωγού

(Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, 2011)

1.5 Δημοπρατήρια κηπευτικών στην Ελλάδα

Ένα μεγάλο κηπευτικό δημοπρατήριο λειτουργεί στον νομό Κιλκίς. Το μικρό Επιμελητήριο Κιλκίς ήταν ο φορέας που ανέλαβε να υλοποιήσει το πρώτο Ηλεκτρονικό Δημοπρατήριο Αγροτικών Προϊόντων στην Ελλάδα τον περασμένο Σεπτέμβριο. Το Ηλεκτρονικό Δημοπρατήριο Αγροδιατροφικών Προϊόντων e-auction market, λειτουργεί στην Έδρα του Επιμελητηρίου στο Κιλκίς. Η πιλοτική λειτουργία του Ηλεκτρονικού Δημοπρατηρίου έχει ξεκινήσει από τον Αύγουστο του 2014, η μεγάλη πρόκληση, ωστόσο, για το έργο ξεκινάει την τρέχουσα χρονιά, καθώς το δημοπρατήριο είναι πλέον σε θέση να υποστηρίξει πραγματικές συναλλαγές.

Βασικός στόχος των Επιμελητηρίων αυτή την περίοδο, περισσότερο από ποτέ άλλοτε αποτελεί η αξιοποίηση των Ευρωπαϊκών κονδυλίων. Έτσι, στο πλαίσιο ενός διασυνοριακού προγράμματος INTERREG, δημιουργήθηκε η βάση στο Επιμελητήριο Κιλκίς το Ηλεκτρονικό Δημοπρατήριο, ένα εργαλείο, πραγματικά, στα χέρια των παραγωγών και των επιχειρήσεων, παραγωγικών και μεταποιητικών.

Στο Ηλεκτρονικό Δημοπρατήριο μπορούν να συμμετέχουν παραγωγοί και επιχειρήσεις του Αγροδιατροφικού τομέα, με δραστηριότητα που σχετίζεται με αρωματικά φυτά και βότανα, γαλακτοκομικά και αμπελοοινικά προϊόντα, δημητριακά καθώς και οπωρολαχανικά, σε πρωτογενή μορφή ή και μεταποιημένα. Προϋπόθεση αποτελεί οι επιχειρήσεις να λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα ή άλλη

χώρα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, και να είναι εγγεγραμμένες στο μητρώο του οικείου επιμελητηρίου τους.

Είναι ένα εργαλείο το οποίο μπορεί να δώσει ώθηση στις πωλήσεις και κατ' επέκταση και στην ανάπτυξη του τόπου, και όχι μόνο, γιατί το Ηλεκτρονικό Δημοπρατήριο μπορεί να έχει την έδρα του στο Κιλκίς, αλλά είναι ένα εργαλείο στα χέρια όλου του κόσμου, στην δημιουργία του οποίου συμμετείχε το Ελληνο-Ιταλικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης και το Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο.

Το Ηλεκτρονικό Δημοπρατήριο δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του διασυνοριακού έργου e-Auction: Ανάπτυξη ενός Ηλεκτρονικού Δημοπρατηρίου στη Διασυνοριακή περιοχή, με την συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Εθνικών Πόρων, υπό το IPA Διασυνοριακό Πρόγραμμα Ελλάδα-πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας 2007-2013.

Ακόμα ένα δημοπρατήριο του οποίου η δημιουργία ωστόσο βρίσκεται υπό εξέλιξη είναι αυτό της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Με ικανοποιητικούς ρυθμούς προχωρά ο στρατηγικός σχεδιασμός της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για την στήριξη και ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα και της παραγωγής, με τελευταία εξέλιξη το «πράσινο φως» που δόθηκε από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), ώστε να χρησιμοποιηθεί χώρος τριάντα στρεμμάτων (μαζί με κτίριο) για τη δημιουργία Δημοπρατηρίου Αγροτικών Προϊόντων και Προϊόντων Ιχθυοκαλλιέργειας στην Αιτωλοακαρνανία.

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με αίτημά της το καλοκαίρι του 2013, ζητούσε την παραχώρηση χώρου ιδιοκτησίας του ΥΠΑΑΤ, συνολικού εμβαδού 27.438 τ.μ. στη θέση «Σπαθάρι» της Δημοτικής Κοινότητας Λεπενούς του Δήμου Αγρινίου και μετά από συνεχή διεκδίκηση και πιέσεις, πλέον πριν από λίγες ημέρες δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ η απόφαση να παραχωρηθεί στην Περιφέρεια η χρήση γης ακινήτου, προκειμένου να δημιουργηθεί ο χώρος εγκατάστασης δομών εμπορίας και προώθησης αγροδιατροφικών προϊόντων (Αγροδιατροφική Σύμπραξη και Δημοπρατήριο).

Το Δημοπρατήριο προβλέπει την καλύτερη οργάνωση και βελτίωση του συστήματος εμπορίας των αγροτικών προϊόντων και προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας και σκοπός του είναι να λειτουργήσει κατά τα σύγχρονα ευρωπαϊκά πρότυπα, δομής εμπορίας και προώθησης (με όρους υγιούς ανταγωνισμού) των αγροτικών προϊόντων, ελέγχου και διατήρησης της ποιότητας αυτών, αλλά και διασφάλισης των τιμών του παραγωγού, με άμεσα οικονομικά οφέλη και για τους καταναλωτές.

1.6 Δημοπρατήρια κηπευτικών στην περιφέρεια Κρήτης

Στην Κρήτη αρκετές είναι οι περιοχές στις οποίες εντοπίζονται κηπευτικά δημοπρατήρια. Τα περισσότερα από αυτά εντοπίζονται στην περιοχή της Ιεράπετρας αλλά, και σε άλλες περιοχές. Συγκεκριμένα υπάρχουν τα δημοπρατήρια της "Κύρβας", της "Αγροπηγής", της Ένωσης, της "Ανατολής", του Αγροτικού Συνεταιρισμού Ιεράπετρας, των Αλβανών οικονομικών μεταναστών και το δημοπρατήριο "Αγροδίκτυο". Επίσης σημαντικό είναι να αναφέρουμε και τα δημοπρατήρια που λειτουργούν στο Τυμπάκι, το δημοπρατήριο Μεσσαρά. Βέβαια να αναφέρουμε ότι υπάρχουν δημοπρατήρια και στα Χανιά, στον Κουντουρά και δημοπρατήριο Πλατάνου. Δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία για την ύπαρξη και δραστηριότητα για αυτό δεν μπορούμε να τα αναλύσουμε. Στην συνέχεια θα δούμε αναλυτικά κάποια από τα παραπάνω δημοπρατήρια.

1.6.1 Δημοπρατήριο Τυμπακίου

Ο Αγροτοβιομηχανικός Συνεταιρισμός Τυμπακίου ιδρύθηκε το έτος 1945 ως «ελαιουργικός πιστωτικός συνεταιρισμός Τυμπακίου» και είχε κύρια δραστηριότητα την επεξεργασία, με κοινή άλεση, του ελαιοκάρπου των μελών του και την προώθηση του παραγόμενου ελαιολάδου. Το 1983 σε μια πρωτοποριακή κίνηση ο Ε.Π.Σ.Τ. (Ελαιουργικός Πιστωτικός Συνεταιρισμός Τυμπακίου) συγχωνεύεται με την

ΟΣΠΑΚΠ (Ομάδα Συνεταιρισμένων Παραγωγών Κόκκινος Πύργος) και προκύπτει ο Αγροτοβιομηχανικός Συνεταιρισμός Τυμπακίου.

Στο τέλος της δεκαετίας του 1980 ο τρόπος διακίνησης των κηπευτικών, κατ' αρχήν στις αγορές του εξωτερικού και στην συνέχεια στις αγορές του εσωτερικού αλλάζει. Η διάθεση τους γίνεται κυρίως από τις μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ. Λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία άλλων χωρών και την σύγχρονη τάση της αγοράς ο Α.Σ. Τυμπακίου λειτουργεί το έτος 1994 το Δημοπρατήριο αγροτικών προϊόντων όπου οι έμποροι μπορούν να βρουν συγκεντρωμένες ποσότητες κηπευτικών προκειμένου να εξυπηρετήσουν τους πελάτες τους (Αγροτοβιομηχανικός Συνεταιρισμός Τυμπακίου, 2015).

Στο Δημοπρατήριο καθιερώνονται διαφανείς διαδικασίες δημοπράτησης που βοηθούν στην αύξηση του εισοδήματος των παραγωγών και στον εξορθολογισμό της αγοράς. Από το 1994, την εποχή που είχαν αρχίσει δειλά να κάνουν την εμφάνισή τους στην ελληνική αγορά τα σούπερ-μάρκετ, ξεκίνησε τη λειτουργία του και το αγροτικό δημοπρατήριο στο Τυμπάκι της Κρήτης. Το δημοπρατήριο στο Τυμπάκι Κρήτης έχει έκταση 800 τ.μ, ενώ υπάρχει και συσκευαστήριο, που καλύπτει τρία στρέμματα. Η μέση ετήσια ποσότητα κηπευτικών που διακινείται μέσω του δημοπρατηρίου ανέρχεται σε 12.000 τόνους, με τον αντίστοιχο τζίρο να διαμορφώνεται στα 12 εκατ. ευρώ. Η συνολική παραγωγή του συνεταιρισμού ανά έτος ανέρχεται σε 15.000-17.000 τόνους κηπευτικών, με το μέσο τζίρο του να υπολογίζεται στα 15 εκατ. ευρώ.

1.6.2 Δημοπρατήριο Μεσσαρά

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Μεσσαράς βρίσκεται στο νότιο άκρο του νομού Ηρακλείου, στον δήμο Φαιστού. Το όνομα της οργάνωσης προήλθε από τον ομώνυμο κάμπο της Μεσσαράς, στον οποίο και δραστηριοποιείται η οργάνωση, που αποτελεί τον μεγαλύτερο και πιο εύφορο κάμπο της Κρήτης και έναν από τους μεγαλύτερους στην Ελλάδα.

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Μεσσαράς δραστηριοποιείται στον χώρο από το 1938 και αποτελεί μετεξέλιξη της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Μεσσαράς σε διάφορους τομείς αγροτικών προϊόντων και παροχής υπηρεσιών σε αγρότες με κύρια δραστηριότητα την συλλογή και τυποποίηση ελαιολάδου, πάντα με αίσθημα ευθύνης και υπευθυνότητας ως προς τον αγρότη και τον καταναλωτή.

Εντάχθηκε στις δραστηριότητες του Α.Σ. Μεσσαράς τα τελευταία επτά χρόνια σαν μια επιπλέον προσπάθεια υποβοήθησης του αγρότη της Μεσσαράς, εξασφαλίζοντας του, μέσα απ' αυτή τη διαδικασία, τις καλύτερες δυνατές τιμές για τα προϊόντα του, σε μία πραγματικά δύσκολη εποχή.

Το Δημοπρατήριο λειτουργεί καθημερινά εκτός Πέμπτης το πρωί, όπου οι αγρότες μεταφέρουν τα προϊόντα τους στις εγκαταστάσεις που λειτουργεί το Δημοπρατήριο. Το αγροτικό προϊόν αρχικά ζυγίζεται, κατόπιν γίνεται ποιοτική διαλογή από το προσωπικό της Οργάνωσης και μετέπειτα τοποθετείται ανά παραγωγό σε παρτίδες και διαφορετικές ποιότητες. Οι έμποροι που ενδιαφέρονται να αγοράσουν αγροτικά προϊόντα, προσέρχονται στο χώρο, εκτιμούν και προσφέρουν (ανά παρτίδες) τιμές σε συγκεκριμένα προϊόντα. Οι προσφορές αυτές τοποθετούνται σε ένα κιτίο-κάληπ όπου στις 12:00 αυτό ανοίγεται από τον υπεύθυνο του Δημοπρατηρίου και καταχωρούνται οι προσφορές σε Η/Υ. Σε λίγα λεπτά τα αποτελέσματα της δημοπρασίας είναι έτοιμα, εκτυπώνονται και ανακοινώνονται στους ενδιαφερόμενους.

Ακολουθεί η τιμολόγηση των προϊόντων με βάση τα αποτελέσματα της δημοπρασίας για τους αγρότες και εμπόρους, και κατόπιν η φόρτωσή τους από τους αγοραστές. Η λειτουργία του δημοπρατηρίου, με την παρουσία έμπειρου και καταξιωμένου προσωπικού της Οργάνωσης, καθιστά τη διαδικασία δημοπρατήσης των προϊόντων αδιάβλητη, προσφέροντας τα μέγιστα για τους αγρότες της περιοχής (Αγροτικός Συνεταιρισμός Μεσσαράς, 2011).

1.6.3 Δημοπρατήριο Ανατολή

Στην Ιεράπετρα, το νοτιότερο σημείο της Ευρώπης, σε μία περιοχή με μεγάλη παράδοση στην καλλιέργεια κηπευτικών, ιδρύθηκε το 2001 ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Ιεράπετρας «ΑΝΑΤΟΛΗ». Ο συνεταιρισμός λειτουργεί από το 2009 ως αναγνωρισμένη Ομάδα Παραγωγών. Σήμερα αριθμεί 200 μέλη οι οποίοι είναι έμπειροι και πιστοποιημένοι καλλιεργητές καλλιεργώντας άνω 1200 στρεμμάτων θερμοκηπιακών καλλιεργειών. Οι τομείς δραστηριότητας του συνεταιρισμού περιλαμβάνει την καλλιέργεια, την οργάνωση και την παρακολούθηση των καλλιεργειών καθώς και την τυποποίηση και εμπορία υψηλής ποιότητας και θρεπτικής αξίας νωπών κηπευτικών.

Οι θερμοκηπιακές καλλιέργειες εδρεύουν στην ευρύτερη περιοχή της Ιεράπετρας, την πιο θερμή της Ευρώπης και με ιδιαίτερα ευνοϊκά κλιματολογικά χαρακτηριστικά. Η ελάχιστη θερμοκρασία τον χειμώνα φτάνει στους 10 °C ενώ η ηλιοφάνεια είναι καθημερινή. Ως άμεση συνέπεια, η παραγωγή των προϊόντων γίνεται κατά φυσικό τρόπο στις πλέον ιδανικές συνθήκες. Τα προϊόντα τα οποία παράγονται είναι: ντομάτα, πιπεριά, αγγούρι, και μελιτζάνα με δυνατότητα καλλιέργειας όλων των ποικιλιών των παραπάνω ειδών.

Από το 2011 η δημοπρασία από το Δημοπρατήριο της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Ιεράπετρας γίνεται ηλεκτρονικά. Η επιλογή αυτή ανταποκρίνεται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στα νέα δεδομένα και στις ανάγκες εξυγίανσης ολόκληρης της διαδικασίας που αφορά τη δημοπρασία, διακίνηση και εμπορία των αγροτικών προϊόντων. Διασφαλίζει με τον καλύτερο τρόπο συνθήκες διαφάνειας, κανόνες λειτουργίας και παραμέτρους στον τρόπο δημοπράτησης σε όφελος των παραγωγών:

- Ηλεκτρονική ζύγιση
- Τιμή εκκίνησης δημοπρασίας
- Ποιοί μπορούν να δημοπρατούν

- Τρόπο, χρόνο πληρωμής
- Κάρτα πληρωμής, αυτόματης μεταφοράς και ανάληψης χρημάτων
- Κανόνες διασφάλισης του Δημοπρατηρίου και του Παραγωγού
- Ηλεκτρονική, αυτόματη τιμολόγηση.

Μέσω της συγκεκριμένης εφαρμογής προβλέπεται για το επόμενο διάστημα η δυνατότητα δημοπρασίας από απόσταση και εντάσσεται στα πλαίσια του γενικότερου σχεδιασμού για εφαρμογή πλήρως του συστήματος ηλεκτρονικού εμπορίου.

Στο επόμενο διάστημα η Ένωση θα παρουσιάσει την ολοκληρωμένη πρόταση μας που θα αφορά και το ποσοστό προμήθειας που θα εξαρτάται από τον τρόπο και το χρόνο πληρωμής των παραγωγών της, τις προσφορές και διευκολύνσεις για τους παραγωγούς-μέλη της, τις δυνατότητες που υπάρχουν μέσω της σύνδεσης με τις υπόλοιπες δραστηριότητες της Ένωσης - Κατάστημα Γεωργικών Εφοδίων, Συσκευαστήριο Αγροτικών Προϊόντων, Εδαφολογικό Χημικό Εργαστήριο, Κοινοτικές Ενισχύσεις Επιδοτήσεις και τις προτάσεις μας για ανάπτυξη της Συμβολαιακής Γεωργίας, με στόχο μας την κάλυψη των καλλιεργητικών αναγκών, τη μείωση του κόστους παραγωγής και την απόκτηση προστιθέμενης αξίας στο προϊόν (Ομάδα παραγωγών κηπευτικών ολοκληρωμένης διαχείρισης, 2015).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 Οικονομική σημασία του κλάδου κηπευτικών - Εισαγωγές - Εξαγωγές

Ο Κλάδος των κηπευτικών στην Ελλάδα περιλαμβάνει τις εξής καλλιέργειες:

- 1) Δενδροειδών Καλλιεργειών,
- 2) Λαχανικών,
- 3) Φρούτων
- 4) Αρωματικών Φυτών,
- 5) Ανθέων και Καλλωπιστικών φυτών,
- 6) Μανιταριών,
- 7) Σαλιγκαροτροφίας,
- 8) Ανάπτυξης της Βιολογικής Γεωργίας και
- 9) Σύστασης/Λειτουργίας Ομάδων/Οργανώσεων Παραγωγών.

Η χώρα μας, όπως και όλες οι χώρες της Μεσογείου, σε κλιματική βάση, χαρακτηρίζονται από ήπιους χειμώνες με αποτέλεσμα να έχουν ένα πλεονέκτημα για στην παραγωγή νωπών κηπευτικών, η οποία κιάλας χαρακτηρίζεται από σχετικά χαμηλό κόστος παραγωγής. Για το λόγο αυτό οι καλλιεργούμενες εκτάσεις γης κηπευτικών είναι ιδιαίτερα διαδεδομένες στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα ο κλάδος των κηπευτικών να αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για ένα αξιόλογο ποσοστό αγροτών, και συνεπώς καθοριστικής σημασίας για την ελληνική οικονομία.

Σύμφωνα με την ετήσια γεωργική στατιστική έρευνα της ΕΛΣΤΑΤ, παρουσιάζονται κάθε χρόνο τα αποτελέσματα καλλιεργούμενων εκτάσεων στην Ελλάδα. Η τελευταία έρευνα που διεξήχθη ήταν αυτή του 2012, ενώ υπάρχει σε εξέλιξη η

έρευνα του 2014, τα αποτελέσματα της οποία ακόμα δεν έχουν δημοσιοποιηθεί. Για το λόγο αυτό θα παρουσιάσουμε τα πιο πρόσφατα δημοσιοποιημένα, αυτά του 2012, ενώ για λόγους συγκρίσεων θα δώσουμε και δεδομένα από το 2008 και μετά, όπου αυτά είναι διαθέσιμα. Σύμφωνα με αυτά η έκταση κηπευτικής γης που καλλιεργείται στην Ελλάδα έχει παρουσιάσει αύξηση από το 2008 και μετά, σε μικρά ωστόσο ποσοστά και η πορεία της απεικονίζεται στον πίνακα 2.1 Στον πίνακα παρουσιάζεται το ποσοστό καλλιέργειας της κηπευτικής γης ως μέρος της συνολικής καλλιεργούμενης γης στην Ελλάδα.

Πίνακας 2.1: Κηπευτικές Καλλιέργειες στην Ελλάδα ως ποσοστό της συνολικά καλλιεργούμενης γης

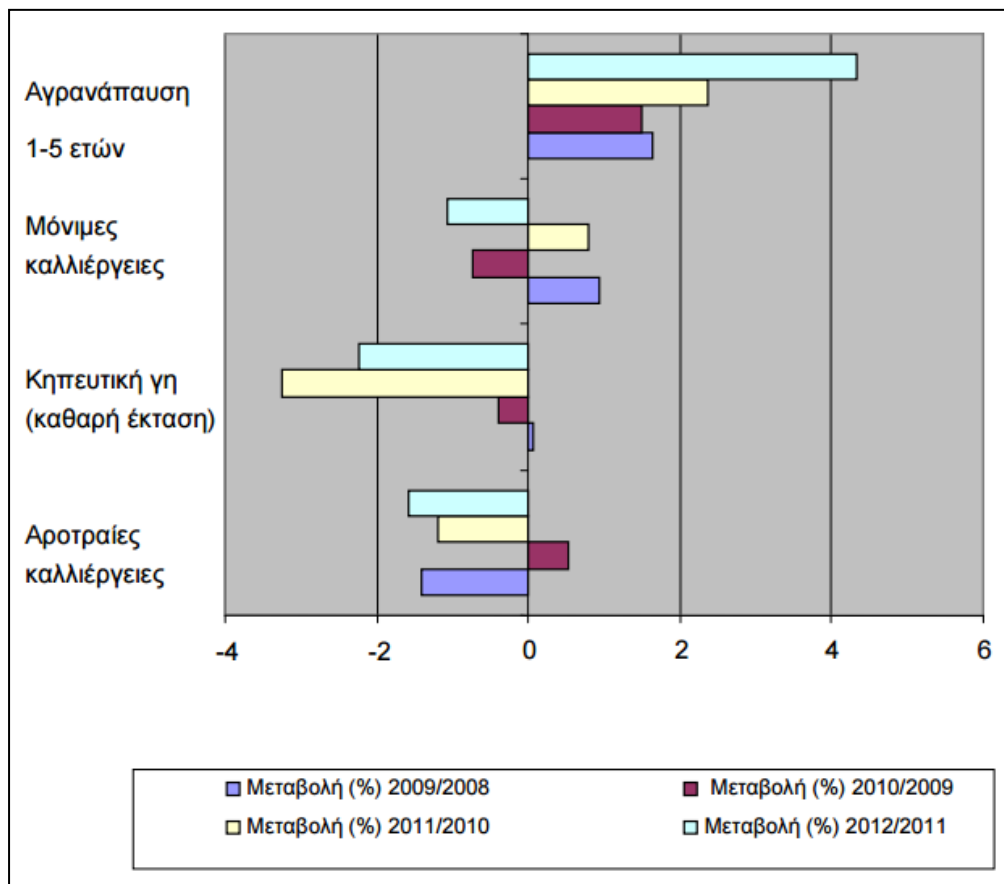
Έτος	2008	2009	2010	2011	2012
Ποσοστό Κηπευτικών Καλλιεργειών	12,3%	12,5%	12,7%	13,0%	13,7%
Στρέμματα	4.556,0 χιλ	4.631,2 χιλ.	4.700,2 χιλ	4.812,0 χιλ.	5.020,6 χιλ.

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), (2014), Ετήσια Γεωργική Στατιστική Έρευνα Προσωρινά Αποτελέσματα Καλλιεργούμενων Εκτάσεων, Έτους 2012

Επίσης στο Διάγραμμα 1 που ακολουθεί μπορούμε να δούμε την ποσοστιαία μεταβολή της καλλιεργούμενης γης κατά κατηγορίες για τα έτη 2008-2012 (μεταξύ άλλων και της κηπευτικής γης).

Διάγραμμα 1: Ποσοστιαία Μεταβολή Καλλιεργούμενης Γής, 2008-2012

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), (2014), Ετήσια Γεωργική Στατιστική Έρευνα Προσωρινά Αποτελέσματα Καλλιεργούμενων Εκτάσεων, Έτους 2012

Από τον παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι η έκταση της καλλιεργούμενης γης των κηπευτικών έχει επιδείξει αύξηση αναφορικά με τα υπόλοιπα είδη καλλιεργούμενης γης.

Όσο αφορά την έρευνα της ΕΛΣΤΑΤ, τέλος στον πίνακα 2.2 παρουσιάζονται συνολικά οι καλλιεργούμενες εκτάσεις γης στην Ελλάδα, μεταξύ άλλων και των οπωροκηπευτικών, από όπου μπορούμε να δούμε τα καλλιεργούμενα στρέμματα γης και τις μεταβολές για τα έτη 2008-2012.

Πίνακας 2.2: Εκτάσεις Καλλιεργειών κατά Είδος Καλλιέργειας, Σύνολο Χώρας, 2008-2012

Είδος καλλιέργειας	2008	2009	2010	2011	2012	Μεταβολή 2009/08	Μεταβολή 2010/09	Μεταβολή 2011/10	Μεταβολή 2012/11
Συνολική καλλιεργούμενη γεωργική γη της χώρας	37.091,0	36.992,7	37.080,3	37.012,9	36.766,1	-0,3	0,2	-0,2	-0,7
Αρδευμένες	14.210,0	13.863,3	13.640,0	13.809,9	13.668,6	-2,4	-1,6	1,2	-1,0
1. Αροτραίες καλλιέργειες	20.111,0	19.829,1	19.935,7	19.698,7	19.389,1	-1,4	0,5	-1,2	-1,6
Αρδευμένες	8.907,0	8.469,5	8.336,9	8.477,2	8.535,0	-4,9	-1,6	1,7	0,7
2. Κηπευτική γη (καθαρή έκταση)	1.047,0	1.047,8	1.043,6	1.009,7	987,1	0,1	-0,4	-3,2	-2,2
Αρδευμένες	1.009,0	1.014,2	1.006,4	968,7	951,4	0,5	-0,8	-3,7	-1,8
3. Μόνιμες καλλιέργειες	11.377,0	11.484,6	11.400,8	11.492,3	11.369,3	0,9	-0,7	0,8	-1,1
Αρδευμένες	3.836,0	4.379,7	4.296,7	4.364,0	4.279,8	14,2	-1,9	1,6	-1,9
Σύνολο Αροτραίων, Κηπευτικής γης και Μονίμων καλλιεργειών	32.535,0	32.361,5	32.380,2	32.200,8	31.745,5	-0,5	0,1	-0,6	-1,4
4. Αγρανάπαυση 1-5 ετών	4.556,0	4.631,2	4.700,2	4.812,0	5.020,6	1,7	1,5	2,4	4,3
1. Αροτραίες καλλιέργειες από τις οποίες									
1.1 Σιτηρά για καρπό	12.417,0	12.346,5	11.699,7	11.215,5	11.238,4	-0,6	-5,2	-4,1	0,2
Σιτάρι μαλακό και ημίσκληρο	1.856,0	1.782,2	1.574,6	1.561,6	1.707,1	-4,0	-11,6	-0,8	9,3
Σιτάρι σκληρό	5.695,0	6.037,0	5.920,5	5.368,6	5.175,7	6,0	-1,9	-9,3	-3,6
Κριθάρι	1.291,0	1.275,1	1.195,0	1.214,5	1.278,6	-1,2	-6,3	1,6	5,3
Ρύζι	250,0	279,6	304,6	309,1	307,7	11,8	8,9	1,5	-0,5
Αραβόσιτος	2.698,0	2.352,4	2.079,1	2.139,6	2.117,1	-12,8	-11,6	2,9	-1,1
Λοιπά σιτηρά	627,0	620,3	625,9	622,2	652,3	-1,1	0,9	-0,6	4,8
1.2 Βρώσιμα όσπρια	176,0	179,3	192,7	204,0	206,3	1,9	7,5	5,9	1,1
Φασόλια	94,0	92,4	95,6	97,1	97,9	-1,7	3,5	1,6	0,8
Λοιπά βρώσιμα όσπρια	82,0	86,9	97,1	106,9	108,4	6,0	11,7	10,1	1,4
1.3 Βιομηχανικά φυτά	3.566,0	3.331,3	3.732,4	4.044,7	3.912,1	-6,6	12,0	8,4	-3,3
Καπνός	160,0	161,2	163,8	158,7	164,7	0,7	1,6	-3,1	3,8

Βαμβάκι	3.126,0	2.676,1	2.756,0	2.978,4	2.922,4	-14,4	3,0	8,1	-1,9
Ηλιανθος	121,0	228,0	525,3	641,8	618,0	88,4	130,4	22,2	-3,7
Αραχίδα	4,0	5,0	5,5	5,6	7,0	25,0	10,0	1,8	25,0
Ζαχαρότευτλα	141,0	221,0	158,6	96,1	109,8	56,7	-28,2	-39,4	14,3
Λοιπά βιομηχανικά φυτά	15,8	40,0	123,3	164,1	90,2	153,2	208,3	33,1	-45,0
1.4 Αρωματικά φυτά	16,0	21,0	22,5	18,5	17,7	31,3	7,1	-17,8	-4,3
1.5 Κτηνοτροφικά φυτά	3.474,0	3.477,7	3.583,6	3.519,4	3.568,0	0,1	3,0	-1,8	1,4
1.6 Πεπονοειδή	262,0	260,5	256,0	254,3	241,8	-0,6	-1,7	-0,7	-4,9
1.7 Πατάτες	451,0	439,4	447,8	442,5	429,4	-2,6	1,9	-1,2	-3,0
2. Κηπευτική γη Σύνολο από τις οποίες									
2.1 Κηπευτικά	1.081,0	1.091,2	1.086,5	1.060,2	1.043,2	0,9	-0,4	-2,4	-1,6
Τομάτες	302,0	323,5	318,5	281,4	273,9	7,1	-1,5	-11,6	-2,7
Λοιπά λαχανικά	772,0	767,7	767,3	778,8	769,3	-0,6	-0,1	1,5	-1,2
2.2 Εμπορικοί ανθόκηποι	8,0	7,0	6,7	7,2	6,9	-12,5	-4,3	7,5	-4,2
2.3 Θερμοκήπια	51,0	54,5	53,4	48,4	56,4	6,9	-2,0	-9,4	16,5
Λαχανικών	47,0	50,7	49,9	44,9	52,8	7,9	-1,6	-10,0	17,6
Ανθέων	4,0	3,8	3,5	3,5	3,6	-5,0	-7,9	0,0	2,9
3. Μόνιμες καλλιέργειες από τις οποίες									
3.1 Αμπέλια – σταφιδάμπελα	1.241,0	1.226,2	1.205,5	1.156,2	1.154,0	-1,2	-1,7	-4,1	-0,2
3.2 Κανονικοί δενδρώνες	10.125,0	10.246,9	10.183,7	10.321,0	10.201,9	1,2	-0,6	1,3	-1,2
3.3 Φυτώρια	11,0	11,5	11,7	15,1	13,4	4,5	1,7	29,1	-11,3

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), (2014), Ετήσια Γεωργική Στατιστική Έρευνα Προσωρινά Αποτελέσματα Καλλιεργούμενων Εκτάσεων, Έτους 2012

Στην συνέχεια θα παρουσιάσουμε στοιχεία της έρευνας που διεξήχθη από τον Σύνδεσμο Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής, Διακίνησης Φρούτων, Λαχανικών και Φυτών, η οποία δημοσιεύτηκε το 2014 και παρουσιάζει στοιχεία του 2012 αναφορικά με την αγορά νωπών φρούτων και λαχανικών. Σύμφωνα με την έρευνα αυτή το 2012, η χώρα μας παράγαγε συνολικά 7,762 εκ. τόνους νωπών φρούτων και λαχανικών, εκ των οποίων τα 4,468 εκ. τόνοι αντιστοιχούν στην παραγωγή φρούτων και τα υπόλοιπα 3,114 εκ. τόνοι αντιστοιχούν στην παραγωγή λαχανικών, όπως παρουσιάζεται και στον πίνακα 2.3 .

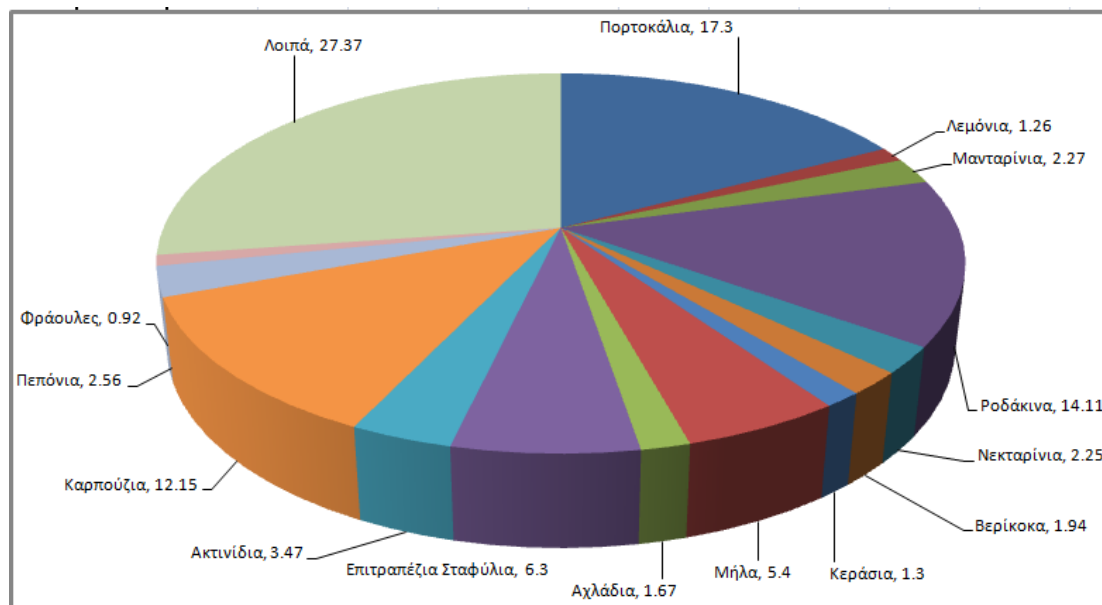
Πίνακας 2.3: Εκτάσεις Καλλιεργειών κατά Είδος Καλλιέργειας, Σύνολο Χώρας, 2008-2012

	Παραγωγή Νωπών Φρούτων και Λαχανικών
Σύνολο Ελλάδας	7,762 εκ. τόνοι
Φρούτα	4,468 εκ. τόνοι
Λαχανικά	3,114 εκ. τόνοι

Πηγή: Πολυχρονάκης Γ., (2014), Η αγορά Φρούτων και Λαχανικών στην Ελλάδα, INCOFRUIT HELLAS, Σύνδεσμος Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής, Διακίνησης Φρούτων, Λαχανικών και Φυτών

Σύμφωνα με την έρευνα αυτή, και αναφορικά με την διάθεση της παραγωγής των νωπών φρούτων και λαχανικών, αναφέρεται πως το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής απορροφάται στην εσωτερική κατανάλωση, σε ποσοστό 55% όσο αφορά τα φρούτα και σε ποσοστό 60% όσο αφορά τα λαχανικά. Στο διάγραμμα 2 μπορούμε να δούμε την ποσοστιαία κατανομή της παραγωγής σε φρούτα.

Διάγραμμα 2: Ποσοστιαία Κατανομή Παραγωγής Νωπών Φρούτων

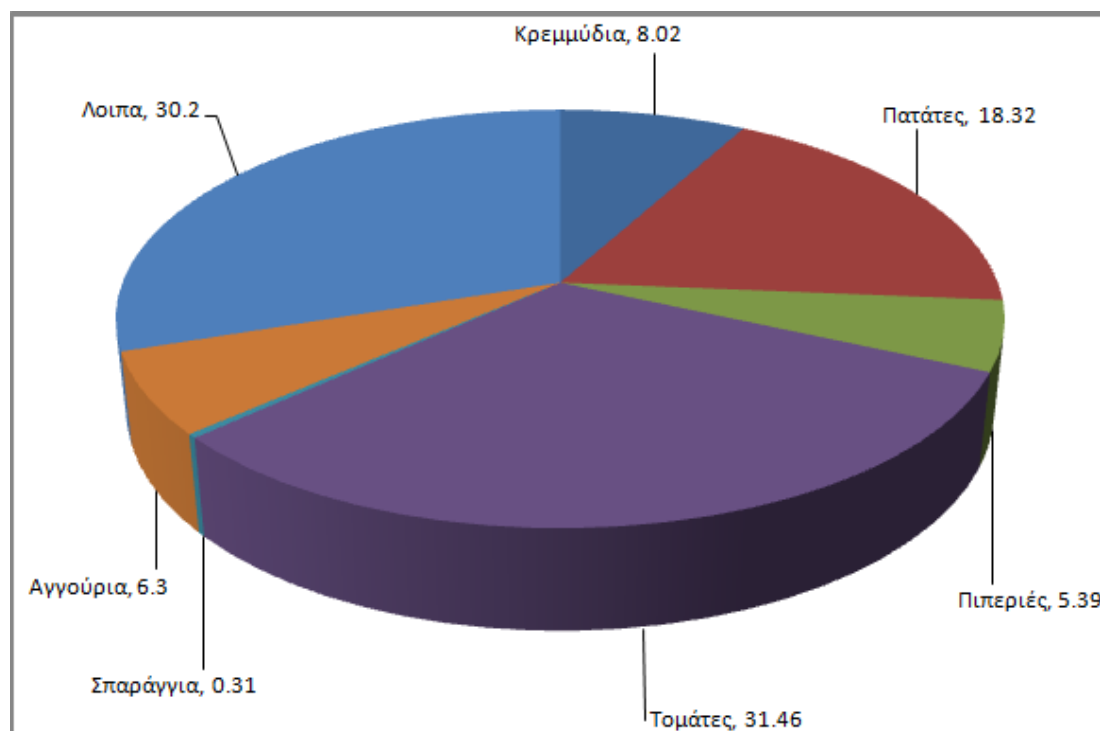

Πηγή: Πολυχρονάκης Γ., (2014), Η αγορά Φρούτων και Λαχανικών στην Ελλάδα, INCOFRUIT HELLAS, Σύνδεσμος Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής, Διακίνησης Φρούτων, Λαχανικών και Φυτών

Από τα νωπά φρούτα που καλλιεργούνται στην Ελλάδα, τα σημαντικότερα είναι τα εσπεριδοειδή τα οποία συγκεντρώνουν το 20,83% της συνολικής παραγωγής, ενώ ακολουθούν τα πυρηνόκαρπα (ροδάκινα, βερίκοκα, κ.α.).

Αναφορικά με τα λαχανικά, στο Διάγραμμα 3 μπορούμε να δούμε την ποσοστιαία κατανομή της παραγωγής.

Διάγραμμα 3: Ποσοστιαία Κατανομή Παραγωγής Νωπών Λαχανικών

Πηγή: Πολυχρονάκης Γ., (2014), Η αγορά Φρούτων και Λαχανικών στην Ελλάδα, INCOFRUIT HELLAS, Σύνδεσμος Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής, Διακίνησης Φρούτων, Λαχανικών και Φυτών

Παρατηρούμε ότι η Ελλάδα παράγει σε μεγαλύτερες ποσότητες ντομάτες (ποσοστό 31,46% της συνολικής παραγωγής), ενώ ακολουθούν οι πατάτες (ποσοστό 18,32% της συνολικής παραγωγής). Σε μικρότερες ποσότητες καλλιεργούνται πιπεριές, κρεμμύδια, αγγούρια και λοιπά λαχανικά.

Η οικονομική σημασία του κλάδου των κηπευτικών στην Ελλάδα απεικονίζεται στα μεγέθη της απασχόλησης, αλλά και στις εισαγωγές και εξαγωγές τους και για το λόγο αυτό στην συνέχεια θα παρουσιάσουμε βασικά οικονομικά στοιχεία πάνω στα θέματα αυτά.

Όσο αφορά την απασχόληση, από την έρευνα μας δεν εντοπίσαμε ακριβή στοιχεία τα οποία να αφορούν αποκλειστικά τον κλάδο την κηπευτικών, δηλαδή τον αριθμό των εργαζόμενων στον τομέα αυτό. Ωστόσο στην έρευνα γεωργικών και αγροτικών εκμεταλλεύσεων της ΕΛΣΤΑΤ, αναφέρεται ότι το μεγαλύτερο μέρος της απασχόλησης διαχρονικά για τα έτη 2008-2012, καλύπτεται από τις αροτριάεις καλλιέργειες, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται και τα κηπευτικά. Συγκεκριμένα στον τομέα αυτό απασχολείται το 50,38% του συνολικού εργατικού δυναμικού στον κλάδο της γεωργίας για το έτος 2012.

Στην συνέχεια θα κάνουμε λόγο για τις εισαγωγές και εξαγωγές νωπών φρούτων και λαχανικών, έτσι όπως αυτές καταγράφονται από την έρευνα του Συνδέσμου Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής, Διακίνησης Φρούτων, Λαχανικών και Φυτών το 2014. Ο τομέας νωπών φρούτων και λαχανικών απασχολεί στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περίπου 6 εκ. άτομα. Ωστόσο παρά το γεγονός αυτό η παραγωγή δεν είναι επαρκής ώστε να καλύψει την υφιστάμενη ζήτηση, η οποία απορροφάται μόνο σε ποσοστό 40%. Συνεπώς υπάρχει ανάγκη για εισαγωγές ώστε να καλυφθεί η απαιτούμενη ζήτηση, κάνοντας την Ευρωπαϊκή Ένωση έναν από τους μεγαλύτερους εισαγωγείς παγκοσμίως. Ανάμεσα στα έτη 2009 και 2013, ωστόσο, η εισαγωγή νωπών φρούτων και φρέσκων λαχανικών παρουσίασε μείωση της τάξης των ποσοστών 17% και 21 % αντίστοιχα σε όγκο (Πολυχρονάκης Γ., (2014), INCOFRUIT HELLAS).

Στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η χώρα μας εισάγει από τις μικρότερες ποσότητες νωπών φρούτων, σε σχέση με άλλες χώρες. Πιο συγκεκριμένα τα εισαγόμενα νωπά φρούτα τα οποία φέρουν τις μεγαλύτερες αξίες είναι οι μπανάνες, τα μήλα, τα αχλάδια, τα εσπεριδοειδή και τα εξωτικά φρούτα. Στον πίνακα 2.4 μπορούμε να δούμε συγκεντρωτικά τις εισαγωγές επιλεγμένων φρούτων από τους βασικότερους προορισμούς προς την Ελλάδα.

Πίνακας 2.4:Εισαγωγές Νωπών Φρούτων

Είδος Φρούτου	Χώρα Εισαγωγής	Ποσότητα (σε τόνους)	Σύνολο (σε τόνους)
Πορτοκάλια	Νότια Αφρική	1728	4534
	Βουλγαρία	623	
	Ολλανδία	554	
Ανανάς	Κόστα Ρίκα	3309	5588
	Ιταλία	1674	
	Ολλανδία	405	
Αχλάδια	Ισπανία	2386	5515
	Αργεντινή	2362	
	Ιταλία	1284	
Επιτραπέζια Σταφύλια	Ιταλία	228	1197
	Γερμανία	206	
	Χιλή	163	
Μήλα	Ιταλία	3013	12930
	Πολωνία	2018	
	ΦΥΡΟΜ	1832	

Λεμόνια	Αργεντινή	16111	24914
	Τουρκία	3925	
	Ιταλία	1763	
Μπανάνες	Εκουαδόρ	89903	134316
	Κόστα Ρίκα	20404	
	Παναμάς	7975	

Πηγή: Πολυχρονάκης Γ., (2014), Η αγορά Φρούτων και Λαχανικών στην Ελλάδα, INCOFRUIT HELLAS, Σύνδεσμος Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής, Διακίνησης Φρούτων, Λαχανικών και Φυτών

Παρατηρούμε πως η μπανάνα είναι το είδος φρούτου το οποίο εισάγεται στις μεγαλύτερες ποσότητες, ενώ από την Ιταλία τα περισσότερα είδη φρούτων, χωρίς όμως να αποτελεί πάντα τον βασικό εξαγωγέα.

Αναφορικά με τα λαχανικά και στην περίπτωση αυτή, στο σύνολο της ΕΕ, η χώρα μας εισάγει από τις μικρότερες ποσότητες φρέσκων λαχανικών, σε σχέση με άλλες χώρες, ενώ τα λαχανικά τα οποία εισάγονται στις μεγαλύτερες ποσότητες είναι οι πατάτες, τα κρεμμύδια, οι ντομάτες και τα σκόρδα. Στον πίνακα 2.6 μπορούμε να δούμε συγκεντρωτικά τις εισαγωγές των σημαντικότερων φρέσκων λαχανικών από τους βασικότερους προορισμούς προς την Ελλάδα.

Πίνακας 2.6: Εισαγωγές Φρέσκων Λαχανικών

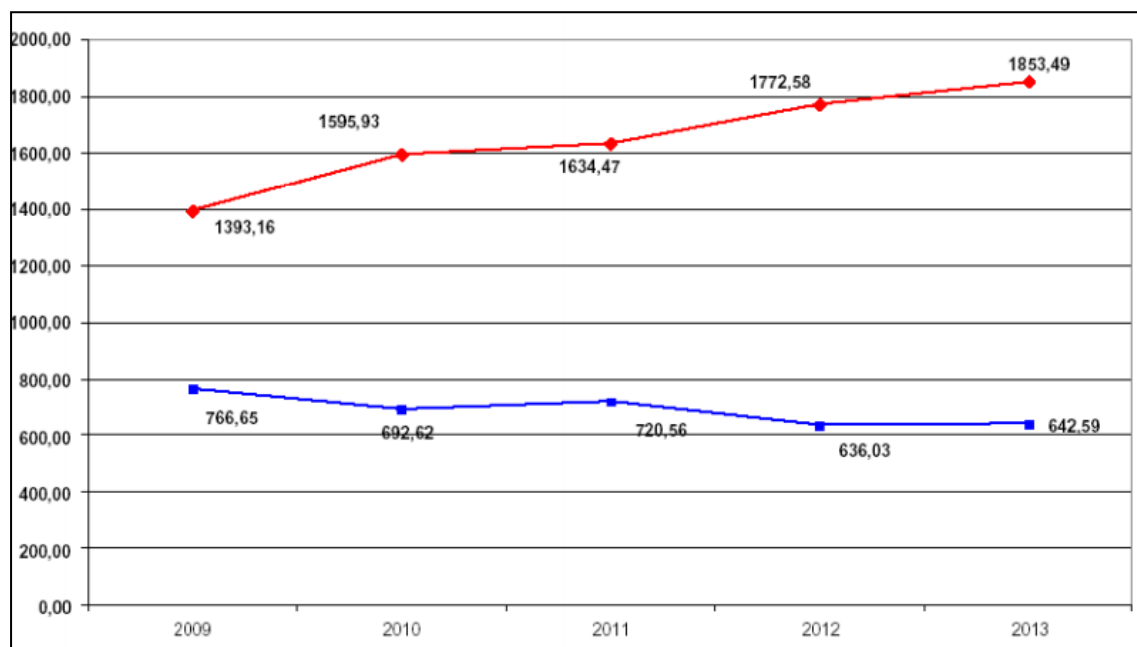
Είδος Λαχανικού	Χώρα Εισαγωγής	Ποσότητα (σε τόνους)	Σύνολο (σε τόνους)
Σκόρδα	Κίνα	571	1778
	Ολλανδία	519	
	Γερμανία	118	
Κρεμμύδια	Τουρκία	1858	5588
	Αυστρία	1335	
	Γερμανία	806	
Ντομάτες	Γερμανία	1607	8232
	Ιταλία	1163	
	Βέλγιο	689	
Πατάτες	Αίγυπτος	45949	147742
	Γαλλία	21965	
	Κύπρος	21243	

Πηγή: Πολυχρονάκης Γ., (2014), Η αγορά Φρούτων και Λαχανικών στην Ελλάδα, INCOFRUIT HELLAS, Σύνδεσμος Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής, Διακίνησης Φρούτων, Λαχανικών και Φυτών

Από την άλλη τώρα οι εξαγωγές στην Ελλάδα, φαίνεται τα τελευταία χρόνια να έχουν αυξηθεί και συγκεκριμένα την τελευταία τετραετία, κάτι το οποίο αποτελεί ένα αρκετά θετικό στοιχείο για την χώρα μας και απεικονίζει την οικονομική σημασία που φέρει ο τομέας των κηπευτικών στην Ελλάδα. Ο λόγος, όπως ήδη έχουμε αναφέρει, είναι ότι η χώρα μας έχει ένα ικανοποιητικά κατάλληλο κλίμα για την καλλιέργεια κηπευτικών το οποίο μάλιστα συντελεί και στην ποιότητα του τελικού προϊόντος και την διατροφική του αξία, ενώ παράλληλα τα εξαγόμενα φρούτα και λαχανικά φέρουν τα κατάλληλα πρότυπα πιστοποίησης.

Στο διάγραμμα 4 μπορούμε να δούμε την πορεία των εισαγωγών και εξαγωγών στην Ελλάδα για τα έτη 2009-2013 συγκριτικά. Το μπλε χρώμα αφορά τις εισαγωγές, ενώ το κόκκινο τις εξαγωγές.

Διάγραμμα 4: Εισαγωγές και Εξαγωγές Φρέσκων Λαχανικών και Νωπών Φρούτων

Πηγή: Πολυχρονάκης Γ., (2014), Η αγορά Φρούτων και Λαχανικών στην Ελλάδα, INCOFRUIT HELLAS, Σύνδεσμος Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής, Διακίνησης Φρούτων, Λαχανικών και Φυτών

Τον τελευταίο χρόνο οι εισαγωγές σταθεροποιήθηκαν σε ποσοστό 1%, και ταυτόχρονα οι εξαγωγές παρουσίασαν αύξηση κατά 4,5%. Αυτό είχε ως επακόλουθο να συρρικνωθεί το εμπορικό έλλειμμα στον αγροτικό τομέα το οποίο ανήλθε σε 1089 εκ. €, ποσό το οποίο ήταν το χαμηλότερο της δεκαετίας 2003-2013. Πιο συγκεκριμένα, το πλεόνασμα στα φρέσκα φρούτα και τα νωπά λαχανικά έφτασε τα 1210 εκ. €, γεγονός το οποίο αναδεικνύει την σημαντικότητα του κλάδου (Πολυχρονάκης Γ., (2014), INCOFRUIT HELLAS).

Στον πίνακα 2.7 μπορούμε τις εξαγωγές επιλεγμένων νωπών φρούτων και λαχανικών για το έτος 2012.

Πίνακας 2.7:Εξαγωγές Νωπών Φρούτων και Λαχανικών

Είδος Φρούτου	Χώρα Εισαγωγής	Ποσότητα (σε τόνους)	Σύνολο (σε τόνους)
Μήλα	Αίγυπτος	25964	52890
	Βουλγαρία	6147	
	Αλβανία	5095	
	Τουρκία	3822	
	Ρωσία	3001	
Αγγούρια	Γερμανία	17103	36136
	Βουλγαρία	8824	
	Ρωσία	3267	
	Ρουμανία	1837	
	Αυστρία	907	
Ακτινίδια	Ρωσία	33489	117171
	Ουκρανία	10168	
	Γερμανία	7252	
	Ρουμανία	7074	
	Ιταλία	5506	

Πυρηνόκαρπα	Ρουμανία	19976	90877
	Βουλγαρία	13622	
	Ρωσία	12257	
	Σερβία	10402	
	ΦΥΡΟΜ	8297	
Πορτοκάλια	Ρουμανία	67555	346929
	Ρωσία	38637	
	Πολωνία	32535	
	Γερμανία	31273	
	Βουλγαρία	27919	

Πηγή: Πολυχρονάκης Γ., (2014), Η αγορά Φρούτων και Λαχανικών στην Ελλάδα, INCOFRUIT HELLAS, Σύνδεσμος Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής, Διακίνησης Φρούτων, Λαχανικών και Φυτών

Σε σύγκριση με τις χώρες της ΕΕ, η χώρα μας κατατάσσεται στους μεσαίους εξαγωγείς και στα νωπά φρούτα και στα φρέσκα λαχανικά ενώ:

- 1) οι εξαγωγές νωπών φρούτων κατευθύνονται κατά κύριο λόγο στις χώρες Ρουμανία, Βουλγαρία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ολλανδία και στην Ρωσία και τις γειτονικές της χώρες.
- 2) τα φρούτα τα οποία εξάγονται περισσότερο είναι τα πορτοκάλια, τα πυρηνόκαρπα, τα καρπούζια, τα ακτινίδια, τα μανταρινοειδή και τα σταφύλια.

- 3) οι εξαγωγές φρέσκων λαχανικών κατευθύνονται κατά κύριο λόγο στην Γερμανία, ενώ το 90% συνολικά σε χώρες της Ευρώπης
- 4) τα λαχανικά τα οποία εξάγονται στις μεγαλύτερες ποσότητες είναι το σπαράγγι, τα αγγούρια, οι γλυκοπιπεριές και οι ντομάτες.

2.2 Επιλογή και Ανάλυση Ορισμένων Κηπευτικών Ευρείας κατανάλωσης

Στην παρούσα παράγραφο θα επιλέξουμε και θα αναλύσουμε τρία (3) συγκεκριμένα κηπευτικά προϊόντα, το αγγούρι, την ντομάτα και την πατάτα. Για κάθε ένα από αυτά θα παρουσιάσουμε τα βασικά του χαρακτηριστικά και θα αναφερθούμε στα βασικά σημεία της διαδικασίας καλλιέργειας τους. Στην συνέχεια θα αναφερθούμε σε βασικά στατιστικά στοιχεία εξαγωγών τα τελευταία έτη. Επιλέξαμε τα κηπευτικά αυτά, έπειτα από την έρευνα για την αναζήτηση διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων, υπήρχαν διαθέσιμες τιμές για τα υπό μελέτη έτη, παρά τις μικρές απώλειες. Δεν επιλέχθηκαν κηπευτικά όπως η πιπεριά και η μελιτζάνα λόγω έλλειψης στατιστικών στοιχείων σε κάποιες περιπτώσεις, αλλά και λόγω του γεγονότος ότι για παράδειγμα η πιπεριά έχει πολλές ποικιλίες που παράγονται στην Ελλάδα και τα διαθέσιμα στοιχεία κάθε φορά αφορούσαν και διαφορετική ποικιλία, με αποτέλεσμα να μην μπορούσαμε εν τέλει να καταλήξουμε σε ασφαλή συμπεράσματα για τα προϊόντα αυτά.

2.2.1. Αγγούρι

Το αγγούρι υπάγεται στην οικογένεια των φυτών των κολοκυνθοειδών, στην ίδια οικογένεια δηλαδή που ανήκουν το πεπόνι, το κολοκύθι και το καρπούζι. Αποτελεί καρπό του ετήσιου φυτού της αγγουριάς (*cucumis sativus*), το οποίο έρπει και αναρριχάται. Η χώρα καταγωγής του θεωρείται μέχρι και σήμερα ότι είναι η Ινδία, όπου και καλλιεργείται εδώ και πάνω από 3000 χρόνια. Στο φυτό υπάρχουν θηλυκά

και αρσενικά άνθη, ενώ το φύλλωμα του είναι τριχωτό και μπορεί να έχει μέχρι και 5 λοβούς. Όσο αφορά το σχήμα του, το αγγούρι είναι επίμηκες και κυλινδρικό, ενώ το χρώμα του είναι πράσινο εξωτερικά ή ελαφρύ πράσινο και στο εσωτερικό του είναι λευκό.

Η καλλιέργεια της αγγουριάς (cucurbitaceae) είναι σημαντική τόσο για την ελληνική οικονομία, όσο και για την παγκόσμια. Είναι φυτό θερμής εποχής, κάτι που σημαίνει ότι η καλλιέργεια του απαιτεί υψηλές θερμοκρασίες και υψηλά επίπεδα υγρασίας. Έχει ουδέτερο φωτοπεριοδισμό και καλλιεργείται για τον καρπό του που καταναλώνεται άγουρος-νωπός, στις σαλάτες, ενώ υπάρχουν και ποικιλίες κατάλληλες για τουρσί.

Στην Ελλάδα, η αγγουριά καλλιεργείται σε σημαντικές εκτάσεις (υπαίθρια, θερμοκήπια και χαμηλά τούνελ), οι οποίες για το 2009 καταγράφηκαν από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σε 22.140 στρέμματα, με συνολική παραγωγή 175.440 τόνους. Η καλλιέργεια της αγγουριάς συναντάται ιδιαίτερα στην Κρήτη, στους νομούς Λασιθίου (Ιεράπετρα), Ηρακλείου (Τυμπάκι) και Χανίων (Κίσσαμος), ενώ στην υπόλοιπη Ελλάδα στην Πελοπόννησο (Μεσσηνία, Ηλεία, Λακωνία) και μικρότερες ποσότητες καλλιεργούνται σε άλλες βόρειες περιοχές όπως η Θεσσαλονίκη ή οι νησιωτικές περιοχές (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, 2010).

Η παραγωγή του αγγουριού για την χρονική περίοδο 2005 - 2013 επέδειξε σημαντικές μεταβολές, με το τελικό εξαγόμενο αποτέλεσμα να διαμορφώνεται πτωτικό σε μικρό ποσοστό. Συγκεκριμένα η παραγωγή αγγουριού το 2005 είχε φτάσει τους 157,5 χιλιάδες τόνους, ενώ το 2013 διαμορφώθηκε σε 151,8 χιλιάδες τόνους. Μέσα στο χρονικό διάστημα 2005-2013, άξια λόγου είναι η μεταβολή που σημειώθηκε από το 2010 στο 2011, έτος κατά το οποίο καταγράφηκε αύξηση σε ποσοστό 68,63% αναφορικά με τον προηγούμενο χρόνο. Η μεταβολή αυτή αποδίδεται στην μεγάλη αλλαγή των καλλιεργούμενων εκτάσεων σε ποσοστό 125% (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, 2010).

Παρατηρούμε δηλαδή μια σημαντική μεταβολή η οποία κατευθύνεται προς την παραγωγή αγγουριού και η οποία ενδεχομένως αποδίδεται στην μεγέθυνση της

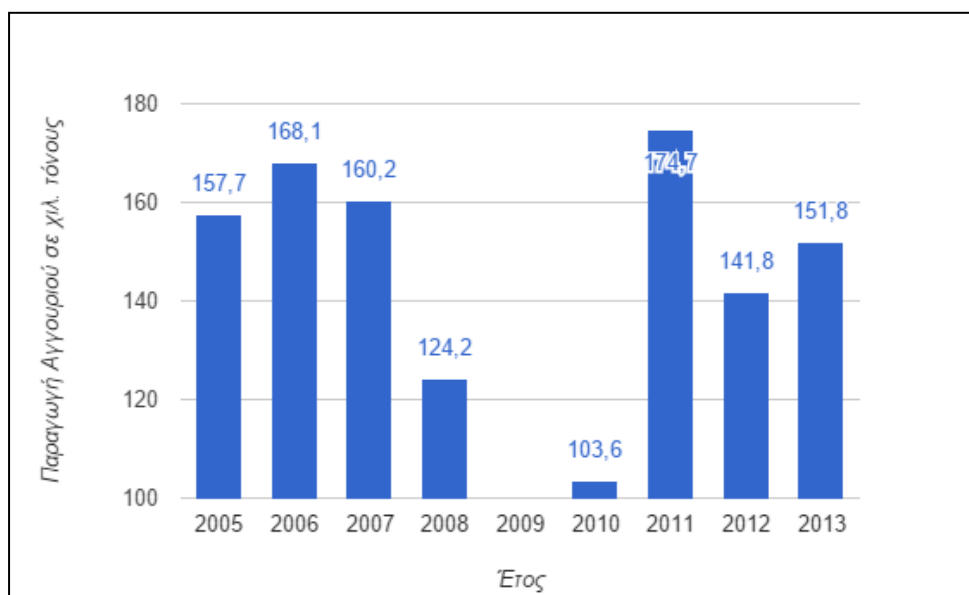
ζήτησης ελληνικών αγγουριών, περισσότερο από ότι από άλλες χώρες. Πιο συγκεκριμένα το 2010 σημειώθηκαν περιστατικά τροφικών δηλητηριάσεων στην Γερμανία σε αγγούρια τα οποία είχαν εισαχθεί από την Ισπανία. Συνεπώς το έτος 2011 η παραγωγή αγγουριού ανήλθε στους 174,7 χιλιάδες τόνους από 103,6 χιλιάδες που ήταν το 2010. Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις δε, από 1.600 εκτάρια που είχαν διαμορφωθεί το 2010 έφτασαν τα 3.600 εκτάρια. Τα δεδομένα φαίνονται αναλυτικά στους πίνακες 2.8 και 2.9 και τα διαγράμματα 5 και 6. Για το 2009 δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, ενώ τα πιο πρόσφατα ήταν αυτά του 2013 (ΠΑΣΕΓΕΣ, 2012, Αυτάρκεια Αγροτικών Διατροφικών Προϊόντων).

Πίνακας 2.8: Πορεία Παραγωγής Αγγουριού, 2005-2013 (σε χιλ. τόνους)

Έτος	Παραγωγή Αγγουριού σε χιλ. τόνους	Μεταβολή Παραγωγής
2005	157,7	-
2006	168,1	6,73%
2007	160,2	-4,70%
2008	124,2	-22,47%
2009	-	-
2010	103,6	-16,58%
2011	174,7	68,63%
2012	141,8	-18,83%
2013	151,8	7,05%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, ίδια Επεξεργασία

Διάγραμμα 5: Πορεία Παραγωγής Αγγουριού, 2005-2013 (σε χιλ. τόνους)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

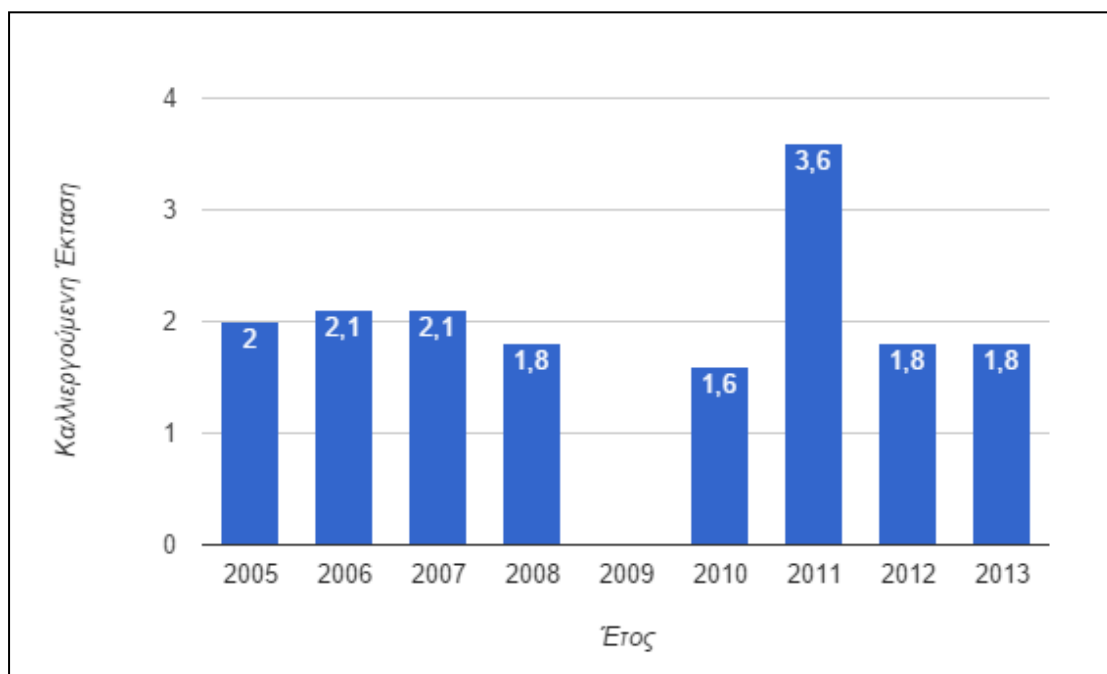
Πίνακας 2.9: Καλλιεργούμενη Έκταση Αγγουριού, 2005-2013 (σε χιλ. εκτάρια)

Έτος	Καλλιεργούμενη Έκταση	Μεταβολή Καλλιεργούμενης Έκτασης
2005	2	-
2006	2,1	5%
2007	2,1	0%
2008	1,8	-14,2%
2009	-	-
2010	1,6	-11,1%

2011	3,6	-50%
2012	1,8	0%
2013	1,8	0%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 6: : Καλλιεργούμενη Έκταση Αγγουριού, 2005-2013 (σε χιλ. εκτάρια)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Όσο αφορά τις εξαγωγές των αγγουριών από την χώρα μας προς άλλες χώρες, βάσει των στοιχείων που θα παραθέσουμε στην συνέχεια, θα δούμε ότι οι εξαγωγές αυτού του κηπευτικού είναι πολύ σημαντικές για την ελληνική αγροτική οικονομία.

Αρχικά η παραγωγή αγγουριού στην Ελλάδα είναι ικανή να καλύψει πλήρως την εγχώρια ζήτηση. Η παραγωγή συνεισφέρει με δυναμικό τρόπο στην δημιουργία του ελληνικού εμπορικού ισοζυγίου, επειδή το αγγούρι είναι ένα κηπευτικό το οποίο στην Ελλάδα εισάγεται ελάχιστα.

Πιο συγκεκριμένα, για την χρονική περίοδο 2005-2013, οι εξαγωγές αγγουριών διατηρήθηκαν σε σταθερό επίπεδο στους 20 χιλιάδες τόνους, ενώ χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι από το έτος 2012 και μετά η ποσότητα αυτή υπερέβη τους 30 χιλιάδες τόνους. Κατ' αντιστοιχία η αξία των εξαγωγίμων ποσοτήτων διατηρήθηκε σε σταθερό επίπεδο στα 20 εκ. €, και το 2013, υπερέβη τα 30 εκ. € (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat, 2015). Τα δεδομένα φαίνονται στον πίνακα 2.10.

Πίνακας 2.10. Εισαγωγές και Εξαγωγές Αγγουριού, 2005-2013

Έτος	Αξία Εισαγωγών (σε €)	Ποσότητα Εισαγωγών (σε κιλά)	Αξία Εξαγωγών (σε €)	Ποσότητα Εξαγωγών (σε κιλά)	Εμπορικό Ισοζύγιο
2005	2.092.257	2.924.620	25.307.513	20.170.13	23.215.256
2006	1.797.696	2.652.723	25.084.077	24.472.643	23.286.381
2007	1.571.948	2.225.596	20.200.045	21.696.703	18.628.097
2008	1.593.999	2.122.089	18.173.495	20.742.082	16.579.496
2009	1.261.216	1.482.512	21.284.086	17.563.777	20.022.870
2010	726.878	1.051.255	28.491.962	29.354.227	27.765.084
2011	576.916	922.742	19.323.959	26.177.510	18.747.043
2012	497.369	838.606	29.177.423	30.804.796	28.680.054
2013	551.952	838.559	32.989.431	35.058.110	32.437.479

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Οι κυριότερες χώρες από τις οποίες εισάγονται αγγούρια στην Ελλάδα είναι η Τουρκία και η Βουλγαρία, με την αξία αυτών να φτάνει 192.235€ και 173.309€, αντίστοιχα. Οι κυριότερες χώρες στις οποίες εξάγονται τα ελληνικά αγγούρια είναι η Γερμανία (αξίας 14,5 εκ. €), η Βουλγαρία (αξίας 5,4 εκ. €), η Ρωσία (αξίας 5 εκ. €), η Ρουμανία (αξίας 2 εκ. €) και η Αυστρία (αξία 1,3 εκ. €), (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat, 2015).

Τέλος όσο αφορά την αξία της παραγωγής του αγγουριού στην χώρα μας για τα ίδια έτη, ακολούθησε μια πορεία η οποία χαρακτηρίζεται άστατη. Συγκεκριμένα για τα έτη 2005-2007 η αξία παραγωγής έφτασε σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα, της τάξης των 100 εκ. €, στην συνέχεια παρουσίασε καθοδική πορεία φτάνοντας το 2010 τα 58,2 εκ. € (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat, 2015). Μετά το 2010 η αξία της παραγωγής σημείωσε σταθερή άνοδο, χωρίς ωστόσο να καταφέρει να ανέλθει στα επίπεδα των ετών 2005-2007. Τα δεδομένα απεικονίζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 2.11: Αξία Παραγωγής Αγγουριού, 2005-2013 (σε εκ. €)

Έτος	Αξία Παραγωγής
2005	91,76
2006	100,14
2007	102,13
2008	70,06
2009	63,96
2010	58,62
2011	93,50

2012	75,66
2013	85,27

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

2.2.2. Ντομάτα

Η ντομάτα, ή εναλλακτικά τομάτα, (*Solanum lycopersicum*) αποτελεί φυτό το οποίο υπάγεται στην οικογένεια των Σολανιδών (*Solanaceae*), και η καταγωγή της είναι από την Αμερική. Το φυτό ντομάτα είναι μονοετής ή πολυετής πόα. Ανήκει στην τάξη των Σοληνανθών ή Τουρμπιλοφόρων και στο γένος Σολανόν. Σήμερα η καλλιέργεια της ντομάτας γίνεται σχεδόν σε όλη την υδρόγειο, ακόμη και στις βόρειες και ψυχρές περιοχές μέσα σε θερμοκήπια με πολύ καλά από οικονομική άποψη αποτελέσματα. Στην Ελλάδα η καλλιέργεια της ξεκίνησε από τις αρχές του 2ου αιώνα.

Υπάρχουν περίπου 1200 ποικιλίες ντομάτας, ωστόσο στην παρούσα φάση θα αναφέρουμε τις σημαντικότερες από αυτές, οι οποίες καλλιεργούνται στην Ελλάδα. Αρχικά έχουμε την ποικιλία *Brandywine*, η οποία φτάνει τα 459 γραμ. σε βάρος, είναι μεγάλη σε μέγεθος, και χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο νωπή σε σαλάτες. Υπάρχει επίσης η ποικιλία *Gregory's Altai*, της οποίας το χρώμα τείνει προς το ροζ περισσότερο και η καταγωγή της είναι από την Σιβηρία. Χρησιμοποιείται νωπή σε σαλάτες, αλλά και για γεμιστά. Διαδεδομένη είναι και η ποικιλία *Mortgage Lifter* η οποία φτάνει τα 250-400 γραμ. σε βάρος και είναι ιδιαίτερα παραγωγική. Μια ποικιλία η οποία χρησιμοποιείται αρκετά για κονσερβοποιημένες ντομάτες είναι η *Sturice*, όπου ο καρπός γλυκός, και δεν ξεπερνάει σε βάρος τα 50 γραμ.

Στην συνέχεια θα παρουσιάσουμε βασικά στατιστικά στοιχεία για την παραγωγή και την καλλιέργεια της ντομάτας στην Ελλάδα, αλλά και για τις εισαγωγές και τις εξαγωγές για τα έτη 2005-2013. Όσο αφορά την παραγωγή στην Ελλάδα με βάση

στατιστικά στοιχεία τα οποία αντλήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), φαίνεται ότι έχει πτωτική τάση.

Αναλυτικά το έτος 2006 το σύνολο της παραγωγής της ντομάτας έφτασε τους 1.670.000 τόνους και αυτό ήταν και το έτος κατά οποίο σημειώθηκε η μεγαλύτερη παραγωγή. Μετά το 2006, στα έτη που ακολούθησαν η πορεία ήταν πτωτική - ίσως αν εξαιρέσουμε μόνο το έτος 2010 - με επακόλουθο το 2013 η παραγωγή να φτάνει στο 1 εκ. τόνους, δηλαδή κατέγραψε συνολική μείωση της τάξης του 37,7% (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat, 2015).

Ανάλογη παρουσιάζεται να είναι και η πορεία που ακολουθούν οι καλλιεργούμενες εκτάσεις γης κατά την ίδια χρονική περίοδο. Συγκεκριμένα το έτος 2005 στην χώρα μας καλλιεργήθηκαν σχεδόν 30.000 εκτάρια γης ενώ το 2013 η καλλιεργούμενη έκταση περιορίστηκε στα 16.100 εκτάρια. Η μείωση που σημειώθηκε ήταν της τάξης του 46,6% (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat, 2015). Τα δεδομένα παρουσιάζονται στους πίνακες και τα διαγράμματα που ακολουθούν.

Πίνακας 2.12: Πορεία Παραγωγής Ντομάτας, 2005-2013 (σε χιλ. τόνους)

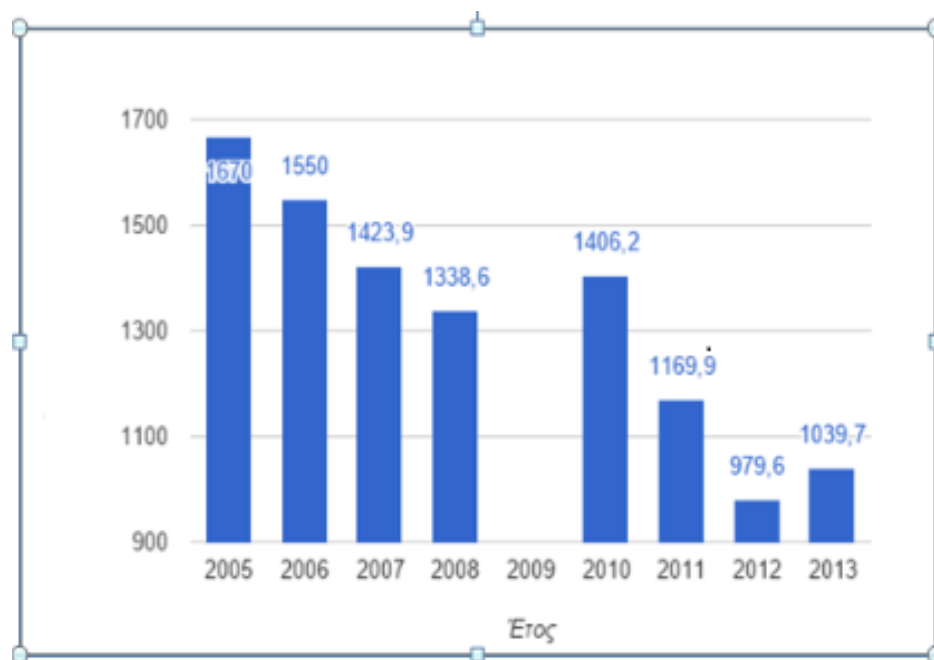
Έτος	Παραγωγή Ντομάτας σε χιλ. τόνους	Μεταβολή Παραγωγής
2005	1670	-
2006	1550	-7,2%
2007	1423,9	-8,1%
2008	1338,6	-6,0%
2009	-	-
2010	1406,2	5,1%

2011	1169,9	-16,8%
2012	979,6	-16,3%
2013	1039,7	6,1%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 7: Πορεία Παραγωγής Ντομάτας, 2005-2013 (σε χιλ. τόνους)

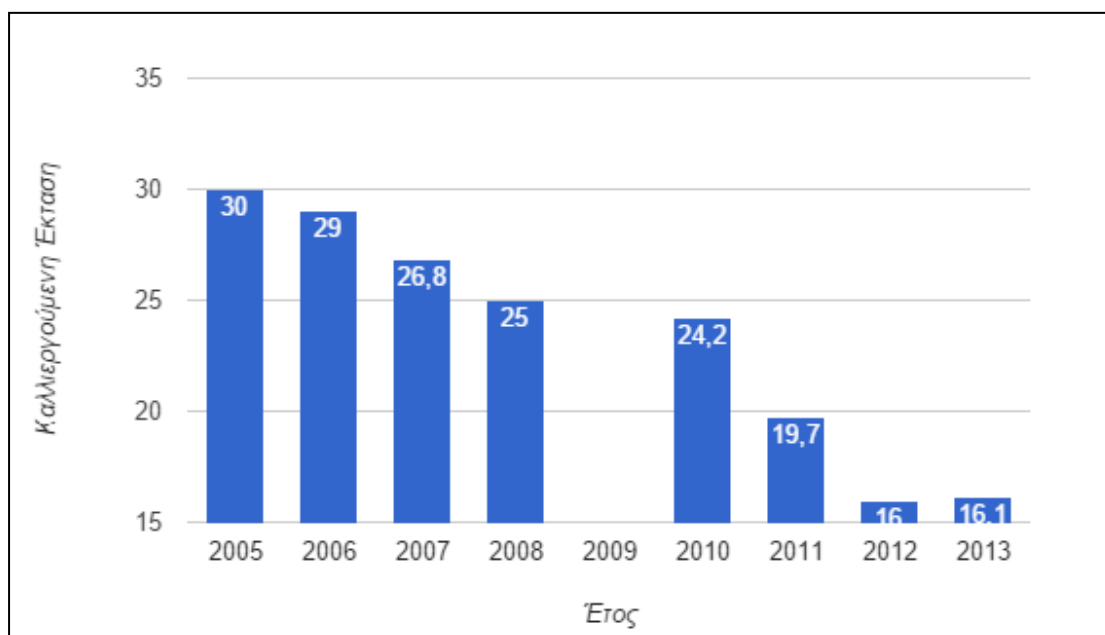
Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 2.13: Καλλιεργούμενη Έκταση Ντομάτας, 2005-2013 (σε χιλ. εκτάρια)

Έτος	Καλλιεργούμενη Έκταση	Μεταβολή Καλλιεργούμενης Έκτασης
2005	30	-
2006	29	-3,3%
2007	26,8	-7,6%
2008	25	-6,7%
2009	-	-
2010	24,2	-3,2%
2011	19,7	-18,6%
2012	16	-18,8%
2013	16,1	0,6%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 8: : Καλλιεργούμενη Έκταση Ντομάτας, 2005-2013 (σε χιλ. εκτάρια)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Η ντομάτα παρά το γεγονός ότι στην Ελλάδα η παραγωγή της έχει την δυνατότητα να καλύψει την εγχώρια ζήτηση, εισάγεται. Συγκεκριμένα η συνολική ποσότητα εισαγωγών έως και το έτος 2012 ξεπέρασε σε σημαντικό βαθμό την αντίστοιχη ποσότητα των εξαγωγών. Τα βασικά μεγέθη εισαγωγών και εξαγωγών απεικονίζονται στον πίνακα 2.14, από όπου μπορεί κάποιος να παρατηρήσει ότι διαφορά στο εμπορικό ισοζύγιο της ντομάτας έως και το έτος 2012 κατέστη σαφώς ελλειμματικό. Αναλυτικότερα το 2007 η διαφορά ανάμεσα στις εισαγωγές και τις εξαγωγές έφτασε στο ζενίθ της υπό μελέτη περιόδου σε τιμή πάνω από 19,5 εκ. €. Στα έτη που ακολούθησαν και πιο έντονα από 2011 και έπειτα, η διαφορά αυτή κινήθηκε σε καθοδική πορεία, και έτσι το 2013 το ισοζύγιο από ελλειμματικό να στραφεί σε πλεονασματικό (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat, 2015).

Πίνακας 2.14. Εισαγωγές και Εξαγωγές Ντομάτας, 2005-2013

Έτος	Αξία Εισαγωγών (σε €)	Ποσότητα Εισαγωγών (σε κιλά)	Αξία Εξαγωγών (σε €)	Ποσότητα Εξαγωγών (σε κιλά)	Εμπορικό Ισοζύγιο
2005	13.298.397,00	17.194.473,00	1.162.833,00	2.955.623,00	-12.135.564
2006	14.844.108,00	21.156.134,00	1.244.528,00	3.523.803,00	-13.599.580
2007	21.811.688	22.710.010	2.184.785	4.461.182	-19.626.903
2008	17.602.241	18.112.926	2.297.773	4.891.676	-15.304.468
2009	14.382.834	15.699.761	1.890.795	4.108.163	-12.492.039
2010	16.813.034	17.330.015	4.493.203	9.047.962	-12.319.831
2011	11.865.896	15.723.413	6.974.091	16.098.850	-4.891.805
2012	12.403.316	15.879.461	7.991.706	16.757.873	-4.411.610
2013	4.499.753	8.063.211	11.592.221	20.666.101	7.092.468

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Οι χώρες από τις οποίες εισήχθη ο μεγαλύτερος όγκος ντομάτας στην Ελλάδα είναι κατά σειρά αξίας εισαγωγών, η Ιταλία με αξία εισαγωγών η οποία υπερέβη τα 1,3 εκ. €, η Γερμανία και η Π.Γ.Δ.Μ, με 880 χιλ. € και 581 χιλ. € αντίστοιχα. Ανάλογα η χώρα στην οποία εξήχθησαν οι μεγαλύτερες ποσότητες ντομάτας από πλευράς αξίας ήταν η Βουλγαρία (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat, 2015).

Τέλος όσο αφορά την αξία της παραγωγής της ντομάτας, αυτή κινήθηκε επίσης σε πτωτικά επίπεδα στην χρονική περίοδο 2005-2013, ως λογικό επακόλουθο της πτώσης της παραχθείσας ποσότητας και των εκτάσεων που καλλιεργήθηκαν. Παρ' όλα αυτά η μείωση αυτή δεν είναι ανάλογη της πτώσης της παραχθείσας ποσότητας. Η διαφορά αυτή είναι πολύ πιθανό να αποδίδεται στην σχετική άνοδο των τιμών του κηπευτικού, όπως αυτές θα παρουσιαστούν στην επόμενη παράγραφο. Αναλυτικότερα η αξία της παραγωγής της στην χώρα μας ακολουθεί μια άστατη πορεία, καταλήγοντας το έτος 2013 να είναι αμυδρά αυξημένη αναφορικά με το έτος 2005 (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat, 2015).

Συγκεντρωτικά το βασικό χαρακτηριστικό της πορείας της αξίας παραγωγής της ντομάτας ήταν ότι ήταν καθοδική, αφού το 2005 ανήλθε σε 534,53 εκ. € και το 2013 έφτασε τα 485,60 εκ. €. Το συνολικό ποσοστό της μείωσης ήταν 9,15% (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat, 2015). Τα δεδομένα απεικονίζονται συγκεντρωτικά στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 2.15. Αξία Παραγωγής Ντομάτας, 2005-2013

Έτος	Αξία Παραγωγής σε Τρέχουσες Τιμές (σε εκ. €)	Αξία Παραγωγής σε Σταθερές Τιμές (σε εκ. €)	Αξία Παραγωγής σε Τρέχουσες Τιμές Παραγωγού (σε εκ. €)	Αξία Παραγωγής σε Σταθερές Τιμές Παραγωγού (σε εκ. €)	Δείκτης Αξίας Παραγωγής
2005	534,53	534,53	504,17	504,17	100
2006	454,52	524,28	429,68	494,50	85
2007	548,54	522,02	527,35	492,36	102,6
2008	509,09	512,88	498,77	483,74	95,2
2009	492,30	514,16	482,51	484,95	92,1
2010	531,83	512,57	521,88	483,45	99,5
2011	407,18	471,82	407,18	445,01	76,2
2012	555,55	482,79	555,55	455,36	103,9
2013	538,37	485,60	538,37	458,01	100,7

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

2.2.3. Πατάτα

Η πατάτα είναι μέλος της οικογένειας και του γένους Solanum, το οποίο περιλαμβάνει επίσης 2.000 είδη, από τα οποία μόνο τα 150 παράγουν κονδύλους. Οι καλλιεργούμενες ποικιλίες πατάτας ανήκουν στο υπογένος Pachystemonum στην διαίρεση Tuberaium. Η καταγωγή της πατάτας θεωρείται ότι είναι η Αμερική, και συγκεκριμένα η οροσειρά των Άνδεων που διασχίζει το Περού και την Βολιβία.

Στην Ελλάδα η καλλιέργεια της πατάτας αντιπροσωπεύει το 31% της συνολικής αγροτικής παραγωγής, ωστόσο τα τελευταία χρόνια, όπως θα δούμε και βάσει των στατιστικών στοιχείων που θα παρουσιάσουμε στην συνέχεια, η παραγωγή της ακολουθεί φθίνουσα πορεία, λόγω της μείωσης των εκτάσεων και της παραγωγής. Το κόστος παραγωγής της έφτασε το 2012 τα 121 εκ. δολάρια, ενώ το 2011 παρήχθησαν σχεδόν 35 εκ. τόνοι (Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛΣΤΑΤ), 2014, Ίδια Επεξεργασία). Οι περιοχές της Ελλάδας στις οποίες καλλιεργούνται οι πατάτες κατά κύριο λόγο σε μεγάλες εκτάσεις είναι το Νευροκόπι, η Αρκαδία, το Λασιθί και η Νάξος.

Στον πίνακα που ακολουθεί μπορούμε να δούμε τις ποσότητες παραγωγής της πατάτας για τα έτη 2009-2013 και τις αντίστοιχες μεταβολές.

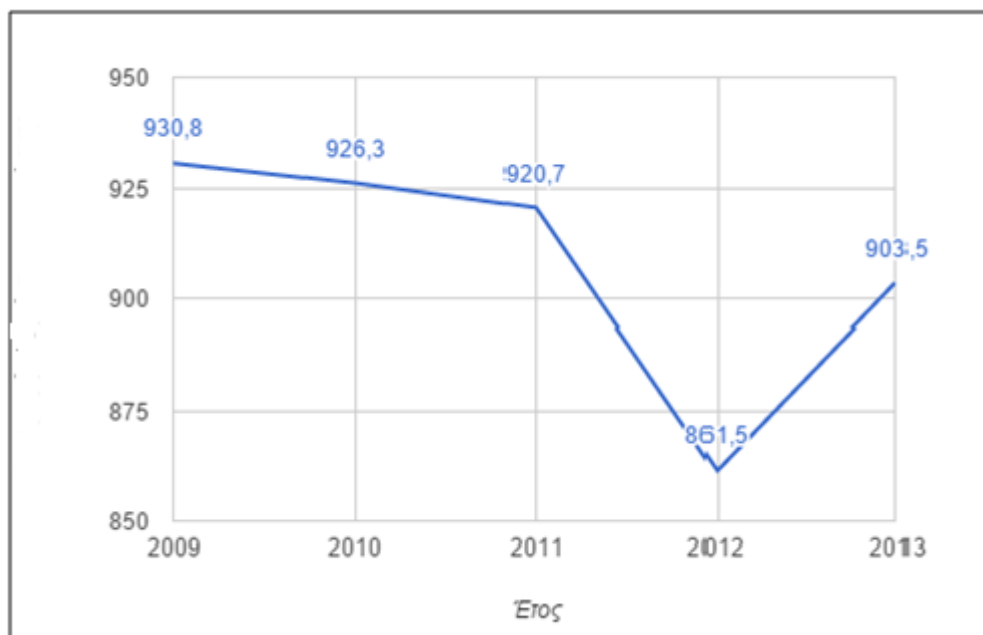
Πίνακας 2.16: Πορεία Παραγωγής Πατάτας, 2005-2013 (σε χιλ. τόνους)

Έτος	Παραγωγή Πατάτας σε χιλ. τόνους	Μεταβολή Παραγωγής
2005	849,9	-
2006	855	-0,1%
2007	829,23	0,3%
2008	848,4	-0,2%
2009	930,8	-0,8%
2010	926,3	-0,5%
2011	920,7	-0,6%
2012	861,5	-6,4%
2013	903,5	-4,9

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛΣΤΑΤ), 2014, Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 10: Πορεία Παραγωγής Πατάτας, 2009-2013 (σε χιλ. τόνους)

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛΣΤΑΤ), 2014, Ιδία Επεξεργασία

Από τα παραπάνω στοιχεία μπορούμε να δούμε ότι η παραγωγή πατάτας έχει σημειώσει μείωση από το 2009 και μετά, όχι όμως σε μεγάλα ποσοστά, ενώ το 2013 παρουσίασε μικρή αύξηση αναφορικά με τα προηγούμενα έτη. Συγκεκριμένα, παρήχθησαν 930,8 χιλ. τόνοι το 2009, 926,3 χιλ. τόνοι το 2010, 920,7 χιλ. τόνοι το 2011, 861,5 χιλ. τόνοι το 2012 και 903,5 χιλ. τόνοι το 2013. Από το 2005 έως το 2008 η παραγωγή της κυμαίνονταν σε σχετικά σταθερά επίπεδα, σημειώνοντας μικρές αυξομειώσεις (Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛΣΤΑΤ), 2014).

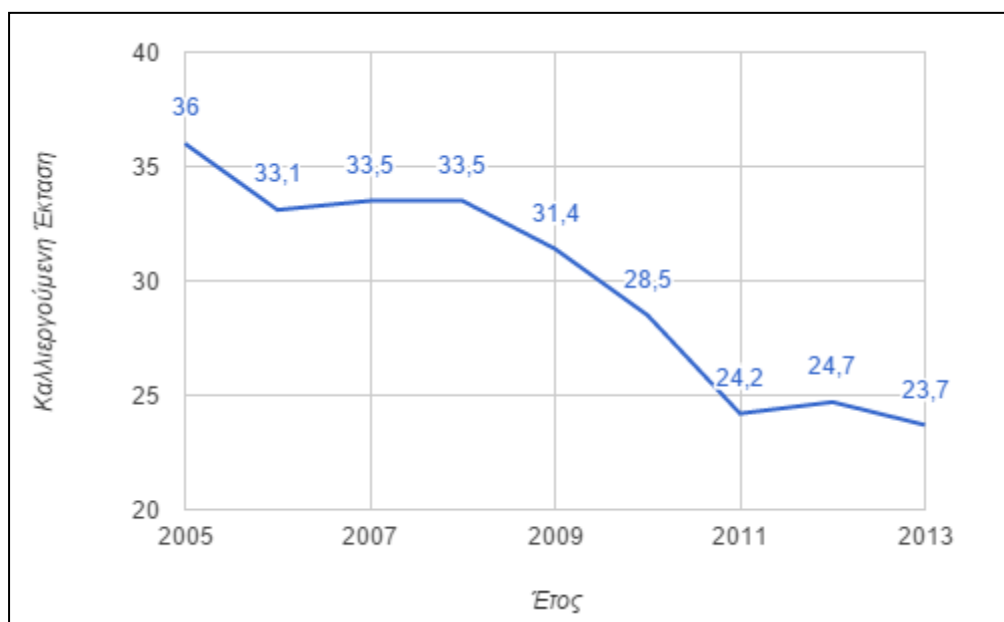
Αναφορικά με τα εκτάρια της καλλιεργούμενης γης, η πορεία τους κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα με αυτά της πορείας της παραγωγής της πατάτας. Τα δεδομένα φαίνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 2.17: Καλλιεργούμενη Έκταση Πατάτας, 2005-2013 (σε χιλ. εκτάρια)

Έτος	Καλλιεργούμενη Έκταση
2005	36
2006	33,1
2007	33,5
2008	33,5
2009	31,4
2010	28,5
2011	24,2
2012	24,7
2013	23,7

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 11: Καλλιεργούμενη Έκταση Πατάτας, 2005-2013 (σε χιλ. εκτάρια)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Όπως παρατηρούμε από τα παραπάνω δεδομένα, η έκταση των καλλιεργειών της πατάτας στην Ελλάδα όλο και μειώνεται με το 2013 να είναι το έτος που καταγράφει την μεγαλύτερη πτώση από το 2005 και μετά. Η μείωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων γης στην πατάτα συνδέεται άμεσα με την μείωση παραγωγής της πατάτας όπως είδαμε παραπάνω.

Τέλος όσο αφορά τις εισαγωγές και τις εξαγωγές της πατάτας, το 2011 η Ελλάδα εξήγαγε 52,338 τόνους πατάτας, και το 2012, ο όγκος αυτός μειώθηκε σημαντικά στους 33,305 τόνους, καταγράφοντας πτώση 36,4%. Οι χώρες από τις οποίες η Ελλάδα εισάγει πατάτες είναι το Βέλγιο, η Πολωνία ,η Ολλανδία, η Γερμανία και η Γαλλία (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat, 2015).

2.3 Ανάλυση Τιμών με στατιστικά στοιχεία-διαγραμματική απεικόνιση κηπευτικών, σύγκριση τιμών-κατανάλωσης τα τρία τελευταία χρόνια προ κρίσης

Στην παράγραφο αυτή θα παρουσιάσουμε την εξέλιξη των τιμών του αγγουριού για τα τρία τελευταία έτη προ οικονομικής κρίσης. Σύμφωνα με ερευνητές το έτος εκκίνησης της οικονομικής ύφεσης στην Ελλάδα είναι το έτος 2008, οπότε θα μελετήσουμε τις τιμές για τα έτη 2005-2007. Για κάθε ένα από τα κηπευτικά μας παραθέτονται οι τιμές πώλησης (ανά 100 κιλά), η μεταβολή των τιμών αυτών από έτος σε έτος, ο δείκτης τιμών πώλησης με βάση το έτος 2005 (ονομαστική αξία) και ο δείκτης τιμών πώλησης με βάση το έτος 2005 (αποπληθωρισμένη αξία). Η ονομαστική αξία των προϊόντων μετριέται σε τρέχουσες τιμές. Από την άλλη ο αποπληθωρισμός τιμών είναι η διαδικασία απαλοιφής της επίδρασης του πληθωρισμού στις τιμές των προϊόντων για να γίνει αναγωγή τους σε σταθερές τιμές ενός έτους που λήφθηκε σαν έτος βάση, στην περίπτωση μας το 2005.

Πιο συγκεκριμένα, οι τρέχουσες τιμές σε μια οικονομία μεταβάλλονται με την πάροδο του χρόνου λόγω πληθωρισμού. Για να γίνει σύγκριση μεταξύ διαφορετικών περιόδων και να βρεθούν οι πραγματικές μεταβολές πρέπει να γίνει αποπληθωρισμός των τιμών. Για να μετατραπούν τα διάφορα οικονομικά μεγέθη σε σταθερές τιμές, πολλαπλασιάζονται οι τρέχουσες τιμές ενός έτους επί 100 και διαιρούνται δια του δείκτη τιμών του τρέχοντος έτους. Ο τύπος του αποπληθωρισμού στη γενική του μορφή είναι: $V_x = 1/P_x$, όπου V_x = είναι η αξία του προϊόντος στην τρέχουσα περίοδο και P_x = είναι ο δείκτης τιμών στην περίοδο x .

2.3.1. Αγγούρι

Σύμφωνα με στοιχεία τα οποία αντλήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Αρχή, οι τιμές των αγγουριών (ανά 100 κιλά) διατηρήθηκαν σε σχετικά σταθερά επίπεδα, παρουσιάζοντας μικρή άνοδο για το έτος 2007. Τα δεδομένα φαίνονται στον πίνακα που ακολουθεί. Η μέση τιμή πώλησης για τα έτη αυτά είναι 60,5 €/100 κιλά (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat, 2015)).

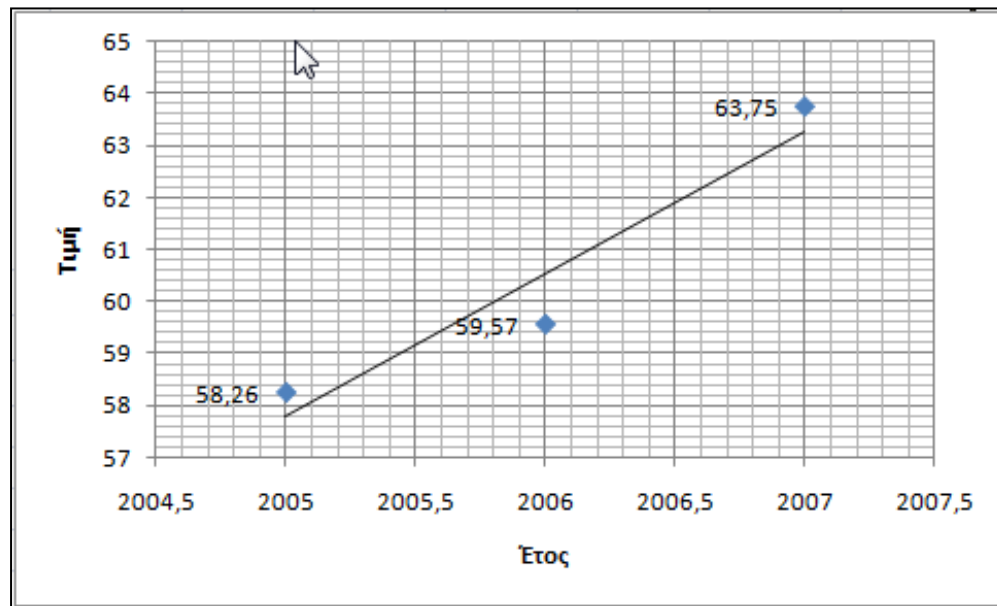
Πίνακας 2.18. Τιμή Αγγουριού και Μεταβολές Τιμών, 2005-2007

Έτος	Τιμή Πώλησης (ανά 100 κιλά)	Μεταβολή Τιμών Πώλησης (%)	Δείκτης Τιμών Πώλησης (με βάση το έτος 2005, ονομαστική αξία)	Δείκτης Τιμών Πώλησης (με βάση το έτος 2005, αποπληθωρισμένη αξία)
2005	58,26	2,25	100	100
2006	59,57	7,02	103,7	100,4
2007	63,75	11,51	112,1	105,4

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Το αντίστοιχο γράφημα διασποράς των τιμών την ίδια περίοδο φαίνεται στην παρακάτω εικόνα:

Διάγραμμα 12: Γράφημα Διασποράς Τιμής Πώλησης Αγγουριού/100 κιλά, 2005-2007

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

2.3.2. Ντομάτα

Σύμφωνα με στοιχεία τα οποία αντλήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Αρχή, η πορεία της ετήσιας τιμής της ντομάτας ακολουθεί σταθερή και ανοδική πορεία για τα τρία τελευταία χρόνια προ οικονομικής ύφεσης, όπως φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί.

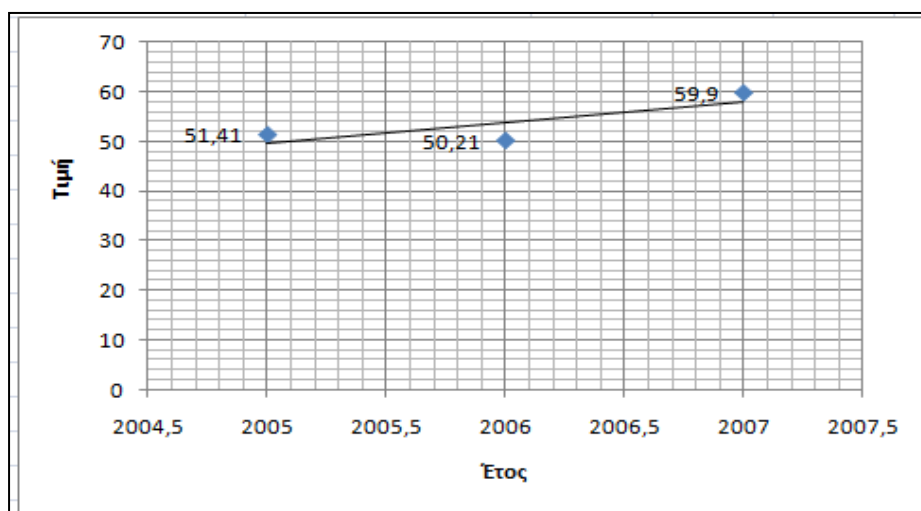
Πίνακας 2.19. Τιμή Ντομάτας και Μεταβολές Τιμών, 2005-2007

Έτος	Τιμή Πώλησης (ανά 100 κιλά)	Δείκτης Τιμών Πώλησης (με βάση το έτος 2005, ονομαστική αξία)	Δείκτης Τιμών Πώλησης (με βάση το έτος 2005, αποπληθωρισμένη αξία)
2005	51,41	100	100
2006	50,21	98,7	95,5
2007	59,90	113,1	106,3

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Το αντίστοιχο γράφημα διασποράς των τιμών την ίδια περίοδο φαίνεται στην παρακάτω εικόνα:

Διάγραμμα 13: Γράφημα Διασποράς Τιμής Πώλησης Ντομάτας/100 κιλά, 2005-2007

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

2.3.3. Πατάτα

Η τιμή της πατάτας για τα έτη 2005-2007 παρουσιάζει αύξηση, η μεγαλύτερη μεταβολή εκ της οποίας αναφέρεται στα έτη 2005/2006, ενώ κατά το 2006/2007 η τιμή παραμένει σχετικά σταθερή. Στον πίνακα που ακολουθεί μπορούμε να δούμε την πορεία της τιμής της πατάτας ανά 100 κιλά προϊόντος.

Πίνακας 2.20. Τιμή Πατάτας και Μεταβολές Τιμών, 2005-2007

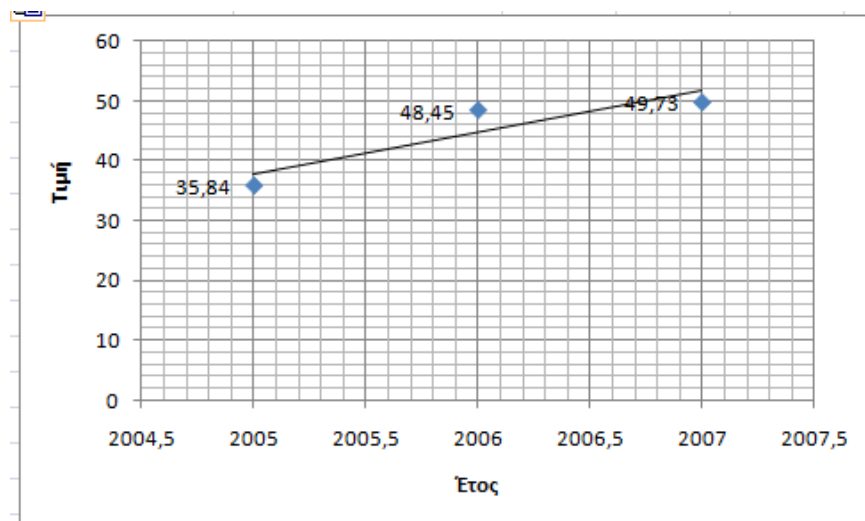
Έτος	Τιμή Πώλησης (ανά 100 κιλά)	Δείκτης Τιμών Πώλησης (με βάση το έτος 2005, ονομαστική αξία)	Δείκτης Τιμών Πώλησης (με βάση το έτος 2005, αποπληθωρισμένη αξία)
2005	35,84	-	-
2006	48,45	-	-
2007	49,73	-	-

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Το αντίστοιχο γράφημα διασποράς των τιμών την ίδια περίοδο φαίνεται στην παρακάτω εικόνα:

Διάγραμμα 14: Γράφημα Διασποράς Τιμής Πώλησης Πατάτας/100 κιλιά, 2005-2007

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

2.4 Ανάλυση Τιμών με στατιστικά στοιχεία-διαγραμματική απεικόνιση κηπευτικών, σύγκριση τιμών-κατανάλωσης τα τρία τελευταία χρόνια

Στην παρούσα παράγραφο θα δούμε πως διαμορφώθηκαν οι τιμές των κηπευτικών που παρουσιάσαμε στις προηγούμενες παραγράφους, αλλά αυτή την φορά για τα τρία τελευταία έτη για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα. Πρόκειται για την τριετία 2011-2013.

2.4.1. Αγγούρι

Οι τιμές των αγγουριών (ανά 100 κιλιά), παρατηρούμε από τον πίνακα 2.19 ότι έχουν σχετικά παραμείνει σε σταθερά επίπεδα, ενώ η μέση τιμή τους είναι 54,35 € / 100 κιλιά (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat, 2015).

Πίνακας 2.21. Τιμή Αγγουριού και Μεταβολές Τιμών, 2011-2013

Έτος	Τιμή Πώλησης (ανά 100 κιλά)	Μεταβολή Τιμών Πώλησης (%)	Δείκτης Τιμών Πώλησης (με βάση το έτος 2005, ονομαστική αξία)	Δείκτης Τιμών Πώλησης (με βάση το έτος 2005, αποπληθωρισμένη αξία)
2011	53,52	-5,41	91,9	75,7
2012	53,36	-0,30	91,6	74,7
2013	56,17	5,27	-	-

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

2.4.2. Ντομάτα

Αντίστοιχα στην πορεία στον πίνακα 2.22 μπορούμε να δούμε ότι η πορεία της τιμής της ντομάτας ακολουθεί καθοδική πορεία σε μικρά κάθε φορά ποσοστά.

Πίνακας 2.22. Τιμή Ντομάτας και Μεταβολές Τιμών, 2010-2013

Έτος	Τιμή Πώλησης (ανά 100 κιλά)	Δείκτης Τιμών Πώλησης (με βάση το έτος 2005, ονομαστική αξία)	Δείκτης Τιμών Πώλησης (με βάση το έτος 2005, αποπληθωρισμένη αξία)
2011	48,19	93,8	77,3
2012	47,45	92,3	75,3
2013	45,45	-	-

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

2.4.3. Πατάτα

Πίνακας 2.23. Τιμή Πατάτας και Μεταβολές Τιμών, 2011-2013

Έτος	Τιμή Πώλησης (ανά 100 κιλά)	Δείκτης Τιμών Πώλησης (με βάση το έτος 2005, ονομαστική αξία)	Δείκτης Τιμών Πώλησης (με βάση το έτος 2005, αποπληθωρισμένη αξία)
2011	47,13	-	-
2012	42,54	-	-
2013	53,75	-	-

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι η τιμή της πατάτας την τελευταία τριετία παρουσιάζει αστάθεια, και δεν ακολουθεί κάποια συγκεκριμένη πορεία.

2.5 Έλεγχος Εποχικότητας Τιμών

Για να ελέγξουμε την εποχικότητα των τιμών για κάθε ένα από τα κηπευτικά που παρουσιάσαμε παραπάνω, πρέπει αρχικά να παρουσιάσουμε τα δεδομένα μας ανά μήνα ή τουλάχιστον αν τρίμηνο, ώστε να δούμε αν υπάρχουν καθορισμένες χρονικές περίοδοι στην διάρκεια ενός χρόνου, κατά τις οποίες οι τιμές τους ακολουθούν μια καθορισμένη πορεία. Για να μελετηθεί η εποχικότητα θα χρησιμοποιήσουμε τα δεδομένα των τελευταίων τριών ετών για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, δηλαδή την τριετία 2012-2014.

Ωστόσο επειδή από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Αρχή δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία ανά μήνα ή ανά τρίμηνο για τις τιμές πώλησης, θα μελετήσουμε τους δείκτες τιμών, όπου τα στοιχεία αυτά ήταν διαθέσιμα ανά τρίμηνο. Επίσης για το αγγούρι οι τιμές αυτές δεν ήταν διαθέσιμες, οπότε θα κάνουμε την ανάλυση μόνο για τα κηπευτικά ντομάτα και πατάτα.

2.5.1. Ντομάτα

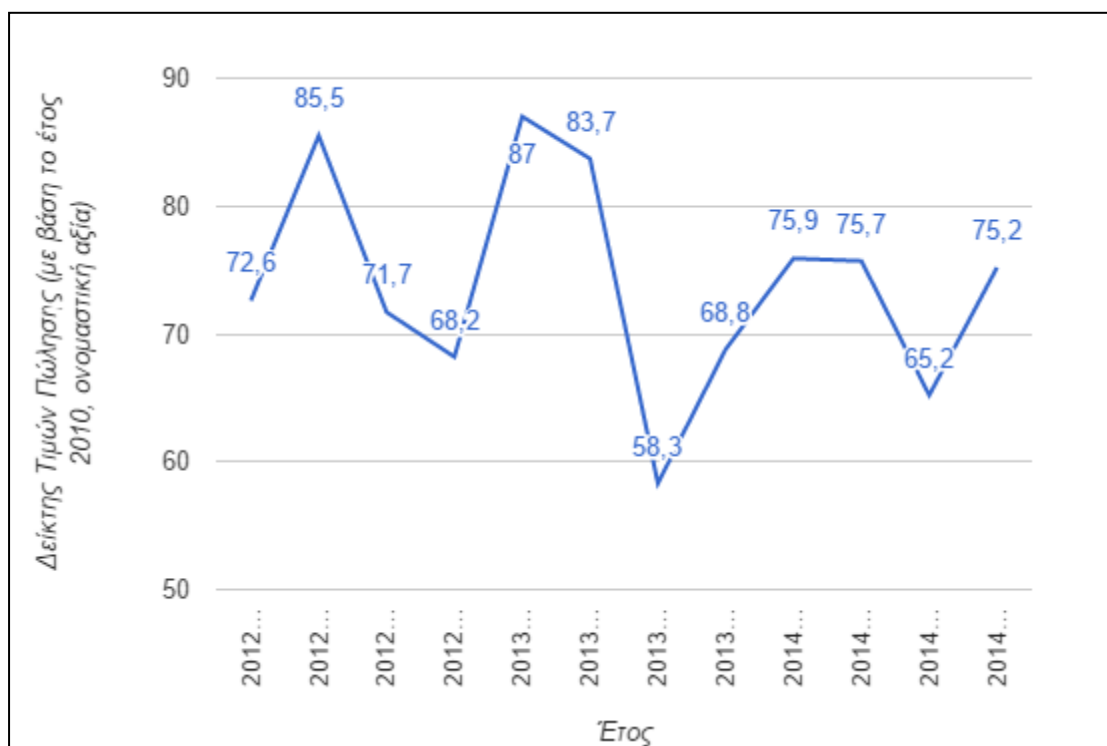
Στον πίνακα και το διάγραμμα που ακολουθούν μπορούμε να δούμε την διαμόρφωση του δείκτη τιμών της ντομάτας (με βάση το έτος 2010) ανά τρίμηνο για τα έτη 2012 - 2014.

Πίνακας 2.24. Δείκτης Τιμής Ντομάτας, 2012-2014 ανά τρίμηνο

Έτος	Δείκτης Τιμών Πώλησης (με βάση το έτος 2010, ονομαστική αξία)
2012 1ο Τρίμηνο	72,6
2012 2ο Τρίμηνο	85,5
2012 3ο Τρίμηνο	71,7
2012 4ο Τρίμηνο	68,2
2013 1ο Τρίμηνο	87,0
2013 2ο Τρίμηνο	83,7
2013 3ο Τρίμηνο	58,3
2013 4ο Τρίμηνο	68,8
2014 1ο Τρίμηνο	75,9
2014 2ο Τρίμηνο	75,7
2014 3ο Τρίμηνο	65,2
2014 4ο Τρίμηνο	75,2

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 15. Δείκτης Τιμής Ντομάτας, 2012-2014 ανά τρίμηνο

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Από τα παραπάνω στοιχεία παρατηρούμε ότι υπάρχει εποχικότητα στην διαμόρφωση της τιμής της ντομάτας, καθώς στα δύο πρώτα τρίμηνα του κάθε έτους οι τιμές σημειώνουν αύξηση, ενώ στα τελευταία δύο τρίμηνα των εκάστοτε ετών, οι τιμές επιδεικνύουν πτώση. Αυτό συμβαίνει επειδή η ντομάτα παρά το γεγονός ότι καλλιεργείται και σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες τον χειμώνα και είναι διαθέσιμη και αυτή την εποχή, είναι κατεξοχήν εποχικό κηπευτικό, κάτι που σημαίνει ότι η ζήτηση της είναι αυξημένη τους θερινούς μήνες, οπότε και η τιμή της αυξάνεται. Το αντίστροφο ισχύει για τους χειμερινούς μήνες. Τα ίδια αποτελέσματα θα αναμέναμε και για το αγγούρι, εφόσον είχαμε διαθέσιμα στοιχεία.

2.5.2. Πατάτα

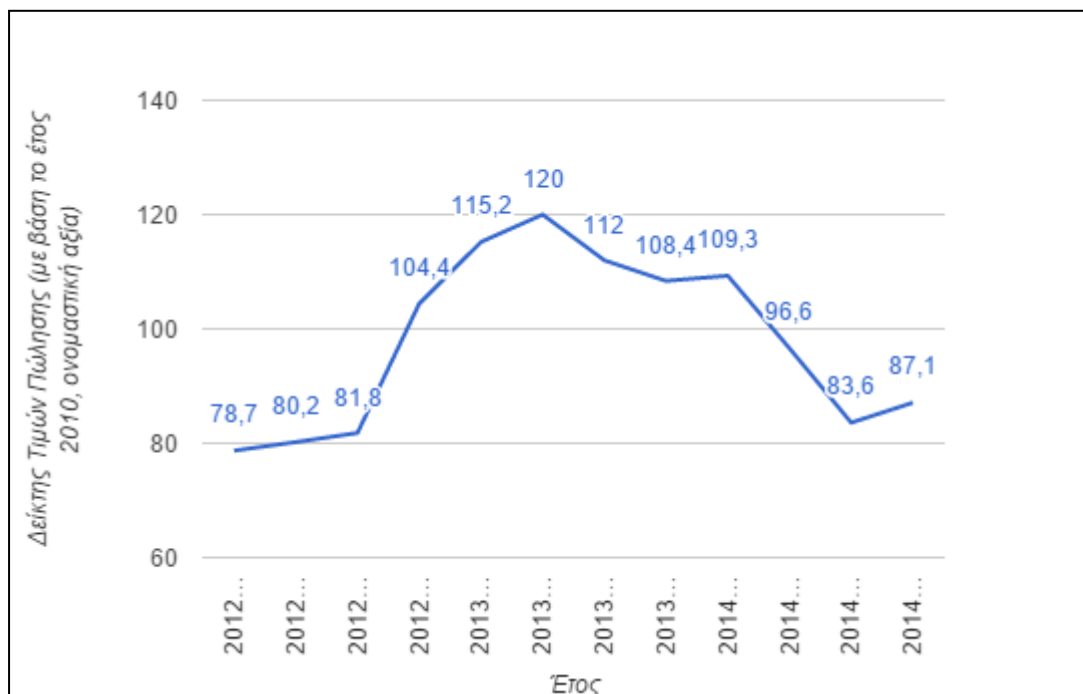
Στον πίνακα και το διάγραμμα που ακολουθούν μπορούμε να δούμε την διαμόρφωση του δείκτη τιμών της πατάτας (με βάση το έτος 2010) ανά τρίμηνο για τα έτη 2012 - 2014.

Πίνακας 2.25. Δείκτης Τιμής Πατάτας, 2012-2014

Έτος	Δείκτης Τιμών Πώλησης (με βάση το έτος 2010, ονομαστική αξία)
2012 1ο Τρίμηνο	78,7
2012 2ο Τρίμηνο	80,2
2012 3ο Τρίμηνο	81,8
2012 4ο Τρίμηνο	104,4
2013 1ο Τρίμηνο	115,2
2013 2ο Τρίμηνο	120,0
2013 3ο Τρίμηνο	112,0
2013 4ο Τρίμηνο	108,4
2014 1ο Τρίμηνο	109,3
2014 2ο Τρίμηνο	96,6
2014 3ο Τρίμηνο	83,6
2014 4ο Τρίμηνο	87,1

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 16. Δείκτης Τιμής Πατάτας, 2012-2014 ανά τρίμηνο

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Από τα παραπάνω στατιστικά στοιχεία δεν προκύπτει εποχικότητα για την τιμή της πατάτας στην Ελλάδα.

2.6. Σύγκριση-συμπέρασμα-αποτέλεσμα

Στην παράγραφο αυτή θα συγκρίνουμε τις τιμές πώλησης αλλά και την παραγωγή των τριών κηπευτικών για τα έτη προ οικονομικής κρίσης και για τα τελευταία τρία έτη, ώστε να καταλήξουμε σε συμπεράσματα για την πορεία της διαμόρφωσης τους. Συγκεκριμένα υπολογίστηκαν και μελετήθηκαν οι μέσοι όροι της διαμόρφωσης των τιμών για κάθε ένα κηπευτικό.

2.6.1. Αγγούρι

Στον πίνακα που ακολουθεί μπορούμε να δούμε πως διαμορφώθηκαν οι μ.ο. για τις τιμές πώλησης του αγγουριού και για την παραγωγή του.

Πίνακας 2.26. Μέσος Όρος Τιμών Πώλησης και Παραγωγής Αγγουριού, 2005-2007 και 2010-2013

Έτη	Μέσος Όρος Τιμής Πώλησης (ανά 100 κιλά)	Μέσος Όρος Παραγωγής (σε χιλ. τόνους)
2005-2007	60,5	162
2010-2013	54,3	156,1

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Παρατηρούμε ότι ο μέσος όρος της τιμής πώλησης του αγγουριού για την τριετία 2005-2007 είναι μεγαλύτερος από ότι για την αντίστοιχη τριετία 2010-2013, ενώ το ίδιο συμβαίνει και για την παραγόμενη ποσότητα. Συγκεντρωτικά ωστόσο, μπορούμε να πούμε ότι οι τιμές πώλησης των αγγουριών στο σύνολο της περιόδου 2004-2013, παρουσιάζουν μια σχετικά σταθερή πορεία. Από την παρουσίαση των στατιστικών στοιχείων του κεφαλαίου αυτού για το αγγούρι, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι ο νόμος της προσφοράς και της ζήτησης λειτούργησαν φυσιολογικά κατά την περίοδο αυτή (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat, 2015). Αυτό προκύπτει από την συσχέτιση της παραχθείσας ποσότητας και των τιμών αντίστοιχα, όπου μπορούμε να δούμε ότι όταν η παραγωγή μειωνόταν, οι τιμές αυξάνονταν. Όσο αφορά την εποχικότητα, λόγω έλλειψης στοιχείων δεν μπορέσαμε να καταλήξουμε σε κάποιο συμπέρασμα, αν και αναμέναμε να υπάρχει εποχικότητα, όπως και με την ντομάτα.

2.6.2. Ντομάτα

Στον πίνακα που ακολουθεί μπορούμε να δούμε πως διαμορφώθηκαν οι μ.ο. για τις τιμές πώλησης της ντομάτας και για την παραγωγή της.

Πίνακας 2.27. Μέσος Όρος Τιμών Πώλησης και Παραγωγής Ντομάτας, 2005-2007 και 2010-2013

Έτη	Μέσος Όρος Τιμής Πώλησης (ανά 100 κιλά)	Μέσος Όρος Παραγωγής (σε χιλ. τόνους)
2005-2007	53,84	1547,9
2010-2013	47,03	1063,0

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Παρατηρούμε ότι ο μέσος όρος της τιμής πώλησης της ντομάτας για την τριετία 2005-2007 είναι μεγαλύτερος από ότι για την αντίστοιχη τριετία 2010-2013, ενώ το ίδιο συμβαίνει και για την παραγόμενη ποσότητα. Συγκεντρωτικά ωστόσο, για τα έτη 2005-2013, μπορούμε να πούμε η μέση ετήσια τιμή της ντομάτας, ήταν σταθερή σε ανοδική πορεία έως και το 2008, ενώ στην συνέχεια ακολούθησε καθοδική πορεία καταλήγοντας το 2013 στα 45,45€ / 100 κιλά (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat, 2015). Αντίστοιχα η παραγωγή της ήταν συνολικά σε καθοδική πορεία για τα υπό μελέτη έτη, κάτι το οποίο επηρέασε και την συνολική της αξία. Από την μελέτη επίσης των στοιχείων εντοπίζεται εποχικότητα στην τιμή της ντομάτας, με τους θερινούς μήνες η τιμή της να κινείται πτωτικά και τους χειμερινούς μήνες ανοδικά.

2.6.3. Πατάτα

Στον πίνακα που ακολουθεί μπορούμε να δούμε πως διαμορφώθηκαν οι μ.ο. για τις τιμές πώλησης της πατάτας και για την παραγωγή της.

Πίνακας 2.28. Μέσος Όρος Τιμών Πώλησης και Παραγωγής Πατάτας, 2005-2007 και 2010-2013

Έτη	Μέσος Όρος Τιμής Πώλησης (ανά 100 κιλά)	Μέσος Όρος Παραγωγής (σε χιλ. τόνους)
2005-2007	44,67	844,71
2010-2013	47,80	895,23

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), 2015, Ιδία Επεξεργασία

Παρατηρούμε ότι ο μέσος όρος της τιμής πώλησης της ντομάτας για την τριετία 2005-2007 είναι μικρότερος από ότι για την αντίστοιχη τριετία 2010-2013, ενώ το ίδιο συμβαίνει και για την παραγόμενη ποσότητα. Συγκεντρωτικά ωστόσο, για τα έτη 2005-2013, μπορούμε να πούμε ότι η παραγωγή πατάτας έχει σημειώσει μείωση από το 2009 και μετά, όχι όμως σε μεγάλα ποσοστά, ενώ το 2013 παρουσίασε μικρή αύξηση αναφορικά με τα προηγούμενα έτη (Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat, 2015). Από την μελέτη της εποχικότητας δεν βρέθηκε να υπάρχει εποχικότητα στην διαμόρφωση των τιμών της πατάτας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

3.1 Χρονοσειρές Τιμών Κηπευτικών Δημοπρατηρίων.

Στο κεφάλαιο αυτό θα παραθέσουμε αυτούσια στατιστικά στοιχεία για τις τιμές συγκεκριμένων κηπευτικών από το κηπευτικό δημοπρατήριο στην περιοχή της Ιεράπετρας, στο δημοπρατήριο Αγροδίκτυο για την χρονική περίοδο 1/12/2014 - 25/7/2015. Οι τιμές θα παρατεθούν για τα κηπευτικά Αγγούρι Εσωτερικού και Ντομάτα Εσωτερικού. Οι τιμές που δημοσιεύουν τα δημοπρατήρια ακολουθεί μια κλίμακα της τάξης Κατώτερη - Μέση - Ανώτερη.

Οι ημερομηνίες των τιμών της δημοπρασίας που ακολουθούν ξεκινούν από την παλαιότερη ημερομηνία προς την νεότερη.

Πίνακας 3.1 : Τιμές Αγγουριού Εσωτερικού, 1/12/2014 - 25/7/2015

ΤΙΜΕΣ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΣ	ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΑΓΟΥΡΙΟΥ		
	ΚΑΤΩΤΕΡΗ	ΜΕΣΗ	ΑΝΩΤΕΡΗ
1/12/2014	0,25	0,26	0,41
3/12/2014	0,20	0,25	0,27
6/12/2014	0,14	0,19	0,26
10/12/2014	0,10	0,11	0,11
15/12/2014	0,27	0,40	0,47
18/12/2014	0,58	0,58	0,58
21/12/2014	0,37	0,46	0,52
24/12/2014	0,23	0,28	0,32
31/12/2014	0,16	0,17	0,26
5/1/2015	0,22	0,23	0,44
10/1/2015	0,32	0,45	0,56
14/1/2015	0,60	0,65	0,74
17/1/2015	0,75	0,87	0,92
20/1/2015	0,76	0,98	0,98
24/1/2015	0,52	0,57	0,81
27/1/2015	0,57	0,71	0,88
31/1/2015	0,62	0,77	0,93

4/2/2015	0,76	0,76	0,76
7/2/2015	0,89	0,98	1,04
11/2/2015	0,99	1,12	1,16
14/2/2015	1,15	1,21	1,23
18/2/2015	1,25	1,37	1,38
21/2/2015	1,17	1,30	1,32
25/2/2015	0,91	0,91	0,94
28/2/2015	1,09	1,14	1,20
3/3/2015	1,12	1,16	1,28
5/3/2015	0,88	0,96	1,03
9/3/2015	0,69	0,78	0,88
11/3/2015	0,36	0,36	0,36
13/3/2015	0,50	0,52	0,54
17/3/2015	0,40	0,47	0,74
20/3/2015	0,25	0,48	0,87
24/3/2015	0,25	0,29	0,49
28/3/2015	0,35	0,50	0,67
1/4/2015	1,04	1,13	1,29
3/4/2015	0,93	1,08	1,30
6/4/2015	0,57	0,88	1,46
8/4/2015	0,71	0,99	1,63
11/4/2015	0,51	0,69	1,49
15/4/2015	0,35	0,57	0,76
18/4/2015	0,12	0,14	0,14
21/4/2015	0,15	0,18	0,23
29/4/2015	0,31	0,35	0,39
1/5/2015	0,36	0,36	0,36
7/5/2015	0,29	0,32	0,32
9/5/2015	0,22	0,33	0,42
12/5/2015	0,26	0,32	0,36
14/5/2015	0,31	0,31	0,31
19/5/2015	0,20	0,29	0,35
22/5/2015	0,32	0,49	0,53
25/5/2015	0,53	0,57	0,59
28/5/2015	0,23	0,35	0,38
30/5/2015	0,23	0,39	0,46
2/6/2015	0,22	0,28	0,36
5/6/2015	0,17	0,24	0,28
9/6/2015	0,14	0,17	0,18

11/6/2015	0,12	0,14	0,15
13/6/2015	0,10	0,14	0,17
16/6/2015	0,07	0,08	0,11
18/6/2015	0,12	0,12	0,12
23/6/2015	0,10	0,12	0,16
26/6/2015	0,12	0,15	0,17
27/6/2015	0,13	0,22	0,25
29/6/2015	0,22	0,26	0,32
1/7/2015	0,39	0,44	0,46
4/7/2015	0,91	0,91	0,91
6/7/2015	0,94	1,01	1,03
8/7/2015	0,67	0,86	0,94
11/7/2015	0,77	0,83	0,88
13/7/2015	0,56	0,66	0,75
17/7/2015	0,16	0,30	0,38
17/7/2015	0,41	0,52	0,57
20/7/2015	0,18	0,21	0,22
21/7/2015	0,15	0,16	0,17
22/7/2015	0,15	0,22	0,23
24/7/2015	0,22	0,22	0,22
25/7/2015	0,15	0,19	0,22

Πηγή: <http://agrodiktyo.blogspot.gr/>

Οι ημερομηνίες των τιμών της δημοπρασίας που ακολουθούν ξεκινούν από την παλαιότερη ημερομηνία προς την νεότερη.

Πίνακας 3.2 : Τιμές Ντομάτας Εσωτερικού, 1/12/2014 - 25/7/2015

ΤΙΜΕΣ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΣ	ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΝΤΟΜΑΤΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (100-160γρ)		
	ΚΑΤΩΤΕΡΗ	ΜΕΣΗ	ΑΝΩΤΕΡΗ
1/12/2014	0,32	0,45	0,49
3/12/2014	0,45	0,53	0,57
6/12/2014	0,44	0,50	0,57
10/12/2014	0,33	0,39	0,44

15/12/2014	0,43	0,46	0,48
18/12/2014	0,46	0,50	0,51
21/12/2014	0,26	0,36	0,40
24/12/2014	0,36	0,39	0,46
31/12/2014	0,55	0,64	0,68
5/1/2015	0,35	0,46	0,52
10/1/2015	0,41	0,57	0,63
14/1/2015	0,44	0,58	0,61
17/1/2015	0,65	0,73	0,85
20/1/2015	0,60	0,80	0,93
24/1/2015	0,66	0,69	0,74
27/1/2015	0,56	0,66	0,82
31/1/2015	0,43	0,52	0,57
4/2/2015	0,39	0,47	0,57
7/2/2015	0,38	0,46	0,63
11/2/2015	0,46	0,58	0,62
14/2/2015	0,35	0,46	0,57
18/2/2015	0,61	0,67	0,74
21/2/2015	0,41	0,54	0,62
25/2/2015	0,60	0,60	0,60
28/2/2015	0,48	0,57	0,64
3/3/2015	0,43	0,61	0,69
5/3/2015	0,46	0,58	0,63
9/3/2015	0,52	0,59	0,63
11/3/2015	0,26	0,39	0,46
13/3/2015	0,26	0,40	0,47
17/3/2015	0,50	0,55	0,65
20/3/2015	0,53	0,64	0,70
24/3/2015	0,33	0,50	0,60
28/3/2015	0,48	0,60	0,69
1/4/2015	0,61	0,81	0,88
3/4/2015	0,61	0,74	0,89
6/4/2015	0,76	0,76	0,76
8/4/2015	0,30	0,52	0,62
11/4/2015	0,47	0,58	0,65
15/4/2015	0,32	0,50	0,61
18/4/2015	0,55	0,69	0,73
21/4/2015	0,75	0,89	0,94
29/4/2015	0,15	0,41	0,50

1/5/2015	0,34	0,55	0,63
7/5/2015	0,58	0,60	0,65
9/5/2015	0,11	0,41	0,53
12/5/2015	0,32	0,48	0,55
14/5/2015	0,18	0,34	0,43
19/5/2015	0,17	0,22	0,29
22/5/2015	0,32	0,48	0,66
25/5/2015	0,25	0,43	0,61
28/5/2015	0,06	0,13	0,18
30/5/2015	0,12	0,15	0,25
2/6/2015	0,05	0,08	0,16
5/6/2015	0,06	0,07	0,09
9/6/2015	0,10	0,16	0,19
11/6/2015	0,07	0,10	0,16
13/6/2015	0,06	0,10	0,12
16/6/2015	0,15	0,15	0,15
18/6/2015	0,05	0,05	0,05
23/6/2015	0,06	0,11	0,12
26/6/2015	0,06	0,06	0,06
27/6/2015	0,05	0,05	0,05
29/6/2015	0,05	0,05	0,06
1/7/2015	0,08	0,11	0,14
4/7/2015	0,05	0,16	0,21
6/7/2015	0,10	0,14	0,21
8/7/2015	0,07	0,14	0,15
11/7/2015	0,06	0,16	0,25
13/7/2015	0,08	0,10	0,15
15/7/2015	0,05	0,08	0,16
17/7/2015	0,06	0,08	0,09
20/7/2015	0,24	0,24	0,24
21/7/2015	0,03	0,04	0,05
22/7/2015	0,05	0,05	0,05
24/7/2015	0,10	0,10	0,10
25/7/2015	0,06	0,06	0,06

Πηγή: <http://agrodiktyo.blogspot.gr/>

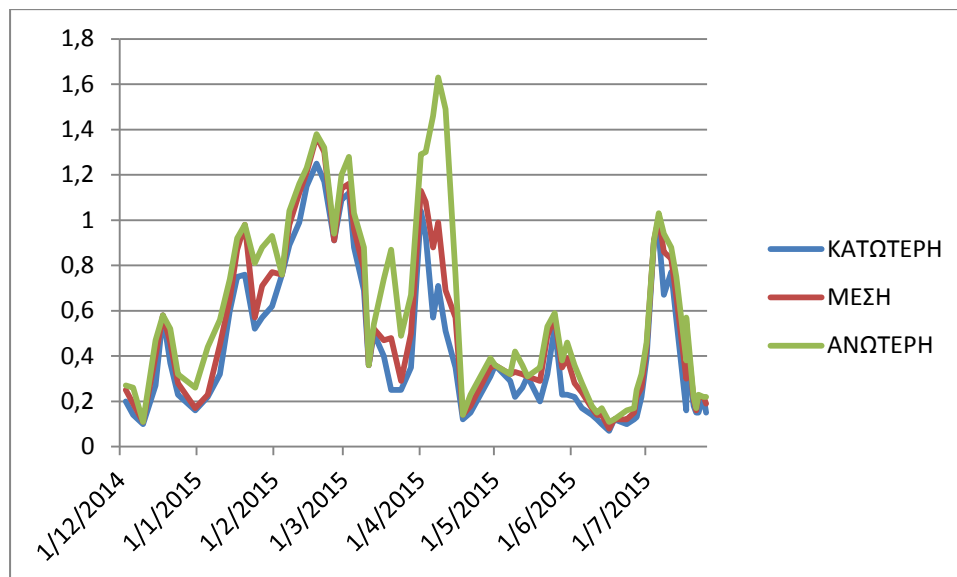

Στην συνέχεια θα απεικονίσουμε διαγραμματικά τα παραπάνω δεδομένα ώστε να δούμε πως κινήθηκαν οι τιμές των κηπευτικών μας για το χρονικό διάστημα που μελετάμε.

Στο διάγραμμα 14 απεικονίζεται η πορεία της τιμής του αγγουριού:

- 1) Με μπλε χρώμα είναι η κατώτατη τιμή
- 2) Με κόκκινο χρώμα είναι η μέση τιμή
- 3) Με πράσινο χρώμα είναι η ανώτερη τιμή
- 4) Στον οριζόντιο άξονα οι τιμές της ημερομηνίας ξεκινούν από τις 1/12/2014 και καταλήγουν στις 25/7/2015

Διάγραμμα 14: Πορεία Τιμής Αγγουριού Εσωτερικού, 1/12/2014 - 25/7/2015

Πηγή: <http://agrodiktyo.blogspot.gr/>

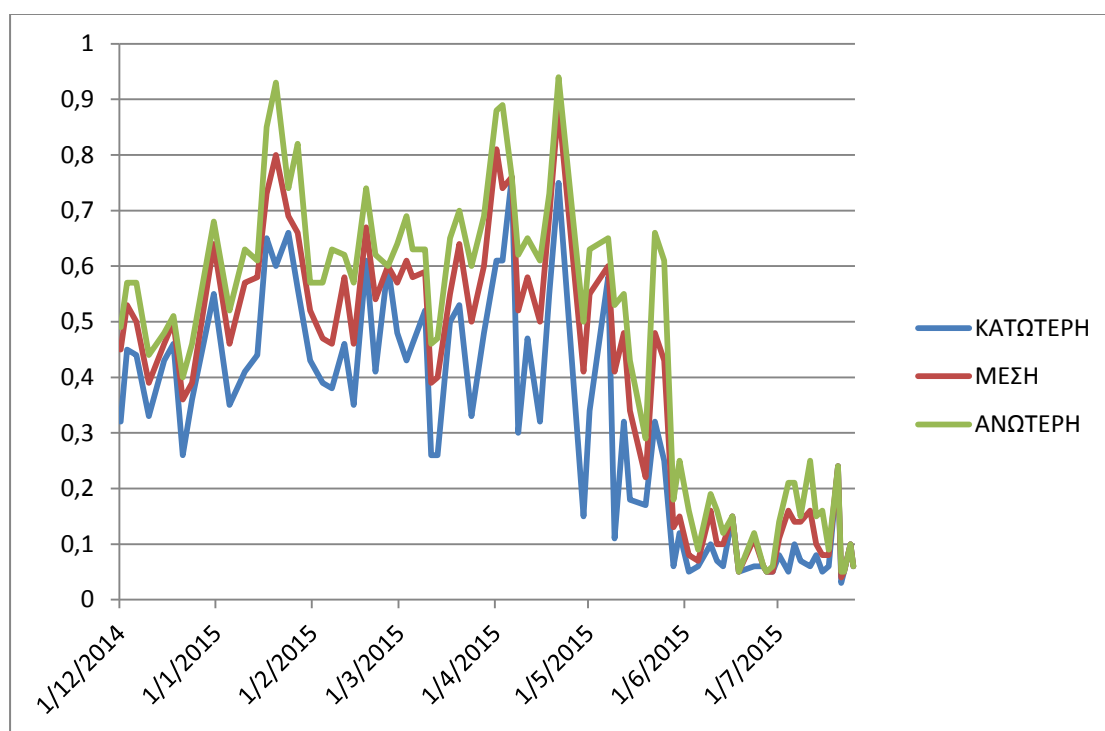
Από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι η τιμή του αγγουριού παρουσίασε αύξηση κατά τους μήνες της άνοιξης του 2015 (Απρίλιο -Μάιο), ενώ η τιμή του είχε κινηθεί σε χαμηλότερα επίπεδα τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο. Η υψηλότερη τιμή του καταγράφηκε την 18/2 και είναι 1,37, ενώ η χαμηλότερη την 16/6 και είναι 0,08

αναφερόμενοι στην μέση τιμή. Η υψηλότερη τιμή αναφερόμενοι στην ανώτερη τιμή είναι 1,63 την 8/4 ενώ 0,11 την 16/6. Η μεγαλύτερη τιμή οφείλεται σε αύξηση ζήτησης λόγω εορταστικής περιόδου (του χριστιανικού Πάσχα). Ενώ η μικρότερη τιμή οφείλεται σε αυξημένη παραγωγή αγγουριού γιατί το καλοκαίρι υπάρχει μεγάλη ποσότητα στην υπαίθρια παραγωγή.

Στο διάγραμμα 15 απεικονίζεται η πορεία της τιμής της ντομάτας εσωτερικού (100-160 γρ.):

- 1) Με μπλε χρώμα είναι η κατώτατη τιμή
- 2) Με κόκκινο χρώμα είναι η μέση τιμή
- 3) Με πράσινο χρώμα είναι η ανώτερη τιμή
- 4) Στον οριζόντιο άξονα οι τιμές της ημερομηνίας ξεκινούν από τις 1/12/14 και καταλήγουν στις 25/7/15

Διάγραμμα 15. Πορεία Τιμής Ντομάτας Εσωτερικού (100-160 γρ.),
1/12/2014 - 25/7/2015

Πηγή: <http://agrodiktyo.blogspot.gr>

Από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι η τιμή της τομάτας ήταν αυξημένη ιδιαίτερα τους μήνες από Δεκέμβρης 2014 - Μάιος 2015, ενώ σημείωσε μείωση τους θερινούς μήνες, πέφτοντας σε χαμηλότερα επίπεδα. Η υψηλότερη τιμή της καταγράφηκε την 21/4 είναι 0,89 ενώ η χαμηλότερη την 21/7 και είναι 0,04 αναφερόμενοι στην μέση τιμή. Η υψηλότερη τιμή στην ανώτερη τιμή είναι την 21/4 με 0,94, ενώ η χαμηλότερη την 18/6, 27/6, 21/7, 22/7 με 0,05. Η υψηλότερη τιμή οφείλεται στην εορταστική περίοδο του Πάσχα όπως αναφέρθηκε και στο παραπάνω διάγραμμα. Ενώ η μικρότερη τιμή οφείλεται στην αυξημένη παραγωγή τους θερινούς μήνες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην παρούσα εργασία εστιάσαμε κατά πρώτον στην μελέτη του τρόπου λειτουργίας των κηπευτικών δημοπρατηρίων, αναλύοντας και παρουσιάζοντας κατά κύριο λόγο αυτά που υπάρχουν στην Κρήτη. Γενικά ο πρωτογενής τομέας παίζει σημαντικό ρόλο για την Περιφέρεια Κρήτης, τόσο σύμφωνα με την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (ΑΠΑ) όσο και σύμφωνα με την απασχόληση. Το κλίμα της Κρήτης ευνοεί ιδιαίτερα την ανάπτυξη των αγροτικών δραστηριοτήτων. Η αγροτική παραγωγή είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων, ενώ παρουσιάζει και πολλές δυνατότητες επέκτασης στις αναδυόμενες αγορές. Τα κηπευτικά καλύπτουν μόλις το 3% της συνολικής καλλιεργούμενης έκτασης αλλά και στην Κρήτη συγκεντρώνεται περίπου το 50% των θερμοκηπίων της χώρας. Στο πλαίσιο αυτό, στην περιοχή έχουν δημιουργηθεί αρκετά κηπευτικά δημοπρατήρια.

Τα δημοπρατήρια κηπευτικών, φρούτων και λαχανικών και γενικά αγροτικών προϊόντων έχουν ως κύρια δραστηριότητά τους τη διαχείριση της αγοράς υπό συνθήκες διαφάνειας. Η διαχείριση αγοράς προσθέτει ανταγωνιστικές συνθήκες έτσι ώστε το σύστημα τιμών να είναι ανταγωνιστικό. Φυσικά η υπ' αριθμόν ένα προϋπόθεση γι' αυτήν τη λειτουργία είναι ο έντονος ανταγωνισμός και η μη ύπαρξη μονοπωλιακών θέσεων. Τα δημοπρατήρια αποτελούν ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας λόγω του μεγάλου όγκου των δραστηριοτήτων τους.

Στην συνέχεια μελετήσαμε την οικονομική σημασία του κλάδου των κηπευτικών στην Ελλάδα, μέσα από την παράθεση οικονομικών στοιχείων τα οποία μελετήθηκαν, ώστε να δούμε σε τι επίπεδα κινείται. Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις γης κηπευτικών είναι ιδιαίτερα διαδεδομένες στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα ο κλάδος των κηπευτικών να αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για ένα αξιόλογο ποσοστό αγροτών, και συνεπώς καθοριστικής σημασίας για την ελληνική οικονομία.

Η έκταση κηπευτικής γης που καλλιεργείται στην Ελλάδα έχει παρουσιάσει αύξηση από το 2008 και μετά, σε μικρά ωστόσο ποσοστά, αναφορικά με τα υπόλοιπα είδη καλλιεργούμενης γης. Η χώρα μας παρήγαγε το 2012 συνολικά 7,762 εκ. τόνους νωπών φρούτων και λαχανικών, εκ των οποίων τα 4,468 εκ. τόνοι αντιστοιχούν στην παραγωγή φρούτων και τα υπόλοιπα 3,114 εκ. τόνοι αντιστοιχούν στην παραγωγή λαχανικών. Η Ελλάδα παράγει σε μεγαλύτερες ποσότητες ντομάτες (ποσοστό 31,46% της συνολικής παραγωγής), ενώ ακολουθούν οι πατάτες (ποσοστό 18,32% της συνολικής παραγωγής). Σε μικρότερες ποσότητες καλλιεργούνται πιπεριές, κρεμμύδια, αγγούρια και λοιπά λαχανικά.

Στα πλαίσια της παραπάνω μελέτης επιλέχθηκαν και αναλύθηκαν 3 συγκεκριμένα κηπευτικά προϊόντα, η ντομάτα, το αγγούρι και η πατάτα. Για κάθε ένα από αυτά δόθηκαν στατιστικά στοιχεία για το μέγεθος της παραγωγής τους, την αξία της παραγωγής, την τιμή τους, τις καλλιεργούμενες εκτάσεις γης και τις εισαγωγές και εξαγωγές τους για τα έτη από το 2005 μέχρι και σήμερα. Αυτό που παρατηρήθηκε συγκεντρωτικά ήταν ότι η χώρα μας προ οικονομικής κρίσης παρήγαγε μεγαλύτερες ποσότητες από τα παραπάνω κηπευτικά σε σχέση με τα τελευταία τρία χρόνια. Αναφορικά με τις εισαγωγές και τις εξαγωγές, η Ελλάδα εξάγει κατά κύριο λόγο ντομάτες και αγγούρια σε χώρες της ΕΕ, ενώ παρά το γεγονός ότι η παραγωγή των κηπευτικών αυτών είναι επαρκής για να καλύψει την εγχώρια ζήτηση, η χώρα μας εισάγει από τρίτες χώρες.

Τέλος, για δύο από τα κηπευτικά, το αγγούρι και την ντομάτα, παρουσιάστηκαν οι τιμές από τον Δεκέμβριο του 2014 μέχρι και τον Ιούλιο 2015, Όπως αυτές ανακοινώθηκαν από το κηπευτικό δημοπρατήριο Κρήτης Αγροδίκτυο. Όστε να έχουμε μια ολοκληρωμένη εικόνα της αυξομείωσης των τιμών κατά τους χειμερινούς και θερινούς μήνες. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως όλες αυτές οι μεταβολές των τιμών οφείλονται: α) στην μεγάλη ζήτηση λόγω των εορτών του Πάσχα και β) στην αυξημένη παραγωγή τους θερινούς μήνες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Αγροδίκτυο (2015), Δημοπρατήριο Αγροτικών Προϊόντων Ιεράπετρας, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα :<http://agrodiktyo.blogspot.gr/>, ημερομηνία πρόσβασης: 4/3/2015
- 2) Αγροδίκτυο (2015), τιμές δημοπρασίας, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://agrodiktyo.blogspot.gr/search?updated-min=2014-01-01T00:00:00%2B02:00&updated-max=2015-01-01T00:00:00%2B02:00&max-results=50>, <http://agrodiktyo.blogspot.gr/search?updated-min=2015-01-01T00:00:00%2B02:00&updated-max=2016-01-01T00:00:00%2B02:00&max-results=50>, ημερομηνία πρόσβασης: 4/3/2015
- 3) Αγροτικός Συνεταιρισμός Μεσσαράς (2011), ένωση αγροτικών συνεταιρισμών Μεσσαράς, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα : <http://easmessarar.gr/index.html>, ημερομηνία πρόσβασης: 22/2/2015
- 4) Αγροτικός Συνεταιρισμός Μεσσαράς (2011), εταιρικό προφίλ Α.Σ Μεσσαράς, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://easmessarar.gr/profile.html>, ημερομηνία πρόσβασης:22/2/2015
- 5) Αγροτικός Συνεταιρισμός Μεσσαράς (2011), πρατήριο γεωργικών προϊόντων Α.Σ Μεσσαράς, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://easmessarar.gr/dimopratrio.html>, ημερομηνία πρόσβασης:22/2/2015

- 6) Αγροτοβιομηχανικός Συνεταιρισμός Τυμπακίου (2014), δημοπρατήριο, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα : <http://opast.gr/ipiresies/emborio-kipeftikon/dimopratio/>, ημερομηνία πρόσβασης : 06/3/2015
- 7) Αγροτοβιομηχανικός Συνεταιρισμός Τυμπακίου (2014), προϊόντα, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα : <http://opast.gr/proionta/>, ημερομηνία πρόσβασης : 06/3/2015
- 8) Αγροτοβιομηχανικός Συνεταιρισμός Τυμπακίου (2014), συνεταιρισμός, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα : <http://opast.gr/sinetairismos-timbakiou/>, ημερομηνία πρόσβασης: 06/3/2015
- 9) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) (2014), Ετήσια Γεωργική Στατιστική Έρευνα Προσωρινά Αποτελέσματα Καλλιεργούμενων Εκτάσεων, Έτους 2012, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα : <http://www.statistics.gr/documents/20181/6c3fcfb1-0988-4d9c-ad11-b3adcb30eb81> ημερομηνία πρόσβασης: 15/1/2015
- 10) Ευρωπαϊκή Στατιστική Αρχή Eurostat (2015), price indices of agricultural products, output (2010= 100)-annual data, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://ec.europa.eu/eurostat/data/database?p_p_id=NavTreeportletprod_WAR_NavTreeportletprod_INSTANCE_nPqeVbPXRmWQ&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1, ημερομηνία πρόσβασης: 12/1/2015
- 11) Καρακώστας Ι, (2000), Σωματεία, Συνδικαλιστικές Οργανώσεις, Συνεταιρισμοί, Νομική Βιβλιοθήκη

- 12) Κυριάκου Μ., Τσουραμάνης Χ., (2004), Συνεταιριστική Οικονομία και Νομοθεσία, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- 13) Ομάδα παραγωγών κηπευτικών ολοκληρωμένης διαχείρισης (2015), ανατολή, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα : <http://www.asanatoli.gr>, ημερομηνία πρόσβασης: 26/1/2015
- 14) Ομάδα παραγωγών κηπευτικών ολοκληρωμένης διαχείρισης (2015), αρχείο τιμών, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.asanatoli.gr/allprices.php?lang=1>, ημερομηνία πρόσβασης: 26/1/2015
- 15) ΠΑΣΕΓΕΣ (2012), Αυτάρκεια Αγροτικών Διατροφικών Προϊόντων, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα : <http://www.paseges.gr/resource-api/paseges/contentObject/932449fd-48e6-4562-9150-558e7057a64f/attachedFiles%5B83c60e2e-da3d-4a74-9224-da24c7dd9f27%5D>, ημερομηνία πρόσβασης: 15/1/2015
- 16) ΠΑΣΕΓΕΣ (2013), Πρόσφατες Εξελίξεις στην Αγροτική Οικονομία της Ελλάδας, Ιούλιος 2012
- 17) Περιφέρεια Κρήτης (2013), Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης 2014-2020, Πρόταση Περιφερειακής Πολιτικής 2η Εγκύκλιος, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: www.pepkritis.gr/ses/uploaded/espa/201420202.docx, ημερομηνία πρόσβασης: 27/3/2015

- 18) Πολυχρονάκης Γ., (2004), Η αγορά Φρούτων και Λαχανικών στην Ελλάδα, σύνδεσμος ελληνικών επιχειρήσεων εξαγωγής διακίνησης φρούτων-λαχανικών και χυμών, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα :
<http://files.amariblog.webnode.gr/200000021-1fad820a83/%CE%97%20%CE%91%CE%B3%CE%BF%CF%81%CE%AC%20%CE%A6%CF%81%CE%BF%CF%8D%CF%84%CF%89%CE%BD%20%20%CE%9B%CE%B1%CF%87%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD%20%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD%20%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1%20%203.5.2014.pdf>, ημερομηνία πρόσβασης:
18/9/2015
- 19) Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2011), Το «Καλάθι των Προϊόντων» της Αττικής Ενίσχυση της αγροτικής παραγωγής, διαθέσιμο από www.askjim.gr/agro/wp-content/uploads/2011/.../καλαθι-αττικής-γης.doc, ημερομηνία πρόσβασης: 3/2/2015